№ 743 — 1879 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 20 ԲԼԻՆԶԵՆՊԻՀ — ԻՒԶԻՒՆՃԻՒ ՍԷՆԼ

ԱՌՕՆԷ ԳԻՇԱՔԼՈՒԸ

Մէջիտիէ 20 դրուշտան

ՍԹԱՄՊՈԼ ԽԶԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . 200 դր.
Ալթը այլրգ . . . 100 »
Իւշ այլրգ . . . 33 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԽԶԻՒՆ,

Բօսթա իլէ իրսալ օլունճագ-լար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . 230 դր.
Ալթը այլրգ . . . 120 »
Իւշ այլրգ . . . 60 »

Մէջիտիէ 1 դրուշ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԷՄԵՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՆԷ ԻԼՄԻՆՃԷ ՎԷ ՄԻԼԻՆՃԷ ՎԷՔ ՍԱՒԻՐԼԻՔՅԻ ՀԱՄԻ ԵՒ ՎԱՔԻ ԳԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՇԱՔԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3 իրանի սահիֆէսի . . . դր.
4 իւնճիւ սահիֆէսի . . . 2 »

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսիւրու սարֆ ֆիյլէ այիւ, 2 յէ 3½ սիւնէ սահիֆէսի 6 դր.
4 իւնճիւ սահիֆէսի . . . 4 »

Ձիյատէ միւտուէթ իչիւն իլանսթա այրը բազարլըգ օլուր:

Մէվատար նաֆիայա՝ տայէր պէնպէր մէճմանէն զապուլ օլունճագ վէ տէրս օլունմայան էվրագ, իատէ օլունմայաճագ:

Մէջիտիէ 1 դրուշ

Իտարէխանէսի վէ մանթալասը, Սթամպօլոս Պապը Ալի ճատուէսինտէ էսկի Պապը Զապթիէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր: — Ղազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեֆիֆէյի մէվատտ ճագզընտա, Միւտիրի զազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կիպի, քեֆիֆէյի մէքեթիպին տախի անրն ճամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր:

ԱՆԹԱՆԷ 20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԻԽԹԱՐ

Թաղրատա պուլունան ապօնէլէրիմիզտէն լուԹիէն ապօնլման պէտէլինի ալող իյլէմէք իւզրէ, հէր քիմին եէտինտէ մագպուզ սէնէտի վար իսէ, սէնէ պաշընա գատար պէտէլթը մէկքիւրէյի լուԹիէն թահսիլ իյլէմէլէրի վէ օվալթա գատար թահսիլ իտէմէտիքէրի հալտէ, կազէթալարընը քէսուպ կէօնտէրմէմէմիզ իչիւն, ապօնէ մագպուզ սէնէտէրինի պու թարաֆա իատէ պույուրմալարը միսթէրճա տուր:

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Ֆրանսա մէպուսան մէճլիսի ագրպէթ Բարիզ գապինէթօսունու թէպտիլ իթմիշտիր. մէճլիսը մէղքիւրու իճթիմաը կիւնլունտէն գապինէթօնուն թէպտիլի սէօյլէնմիշ իսէ տէ, իպթիտա Մ. Վատինկթօնուն եալընըզ պաշ վէքալէթտէն չզգալ խարիճիյէ նէզարէթինին եինէ էօհտէսինտէ գալաճաղը զանն օլունմուշ իտի. հալ պու քի միչարիէյհ հէյլէթը վիւքէլատան պիսպիթին չզգմըշ տուր:

Հէր նէ գատար քի Ֆրանսանըն պիր վագըթտան պէրու թութտուղու մէսլէք Մ. Վատինկթօնան գիյատ Մ. Կամպէթթանըն մէսլէքի տէնիլպիլիր, վէ Մ. Կամպէթթանըն իքիտ պիրտէ բէիսի ճումհուր Մ. Կրէվի իլէ բօլիթիգայա տայիր կէօրիւշիւպ, պէյնիէրինտէ մուվաֆագաթ հալը օլմագտա պուլունտուղու իչիտիտյինտէն, պու մէսլէքին տէվամ իտէճէյինէ հիքմ օլունապիլիր իսէ տէ, գապինէթօնուն թէպտիլի իլէ Ֆրանսա բօլիթիգասընըն տախի աղչօգ թէպտիլ իտէճէյինտէ տէ շուպհէ եօղ տուր:

Եէնի գապինէթօնուն թէչքիլ իտէր իթմիշ սիվէլը էճնէպիյէ նէզարինտէքի սիֆէրանընը վէ խուսուսա իլէ պու սրբատա էն նազիք մէվգիտ պուլունան Ստամպօլ սէֆիրի Մ. Ֆուրնիյէնին թէպտիլինէ գալգըճմասը վէ Պէրլին սէֆիրի Սէն-Վալյէնին խաթիֆայա մէճպուր օլմասը, գապինէթօնուն թէպտտիլի իլէ բօլիթիգանընը տախի թէպտտիլ իտէճէյինէ պիր տէլիլ տիր:

Եէնի գապինէթօ բէյիսինին Ֆրանսանըն մէսլէք վէ բօլիթիգասընը Մ. Կամպէթթանընը էլինտէ պրագրպ պրագմայաճաղրտա մալիմ տէյիլ տիր. էկէր Մ. Կամպէթթայը վազիֆէսինին խարիճինտէ օլան իշլերէ գաբըշըրմամազ իսթէր իսէ, Ֆրանսա բօլիթիգասընըն պիւսպիթիին թէպէտտիլի մէմուլ օլտուղու կիպի պու գապինէթօնուն տիւշմէսի տախի մէմուլ տիր:

* * *

Ավսթրիատա էճնասը միսթէրիֆէ պէյնինտէքի բեգապէթ կիթտիքճէ արթմագտա օլուպ, պիր թարաֆտան Մաճարլար Պոսնա վէ Հէրսէյին զապթը իլէ Սբլավլարընը չօղալտըրընը, լվէ տահա զիյատէ նուֆուզ քէսպ իթտիքէրինի կէօրէրէք թէրաշ իթմէքտէ, վէ պիր թարաֆտան տա Սբլավլար վէ խուսուսա իլէ Խրվաթլար իլէ Զեքլեր Մահարլարընը պու գօրգուսունա սէպէպ յէթվերպիլէճէք հարէքէթտէ պուլունուպ, պաղը իմթիյազաթ թալէպինտէն վազ կէչէմէմէքտէ տիր. լէր:

Մահարլար Պոսնա վէ Հէրսէյին իշղալինէ էվվէլտէն մանի օլուպ, Վիէննա դապինէթօսու՝ միւեր. ըտ Էվրօբանընն Ավսթրիայա պու վազիֆէյի համը իթմիշ օլտուղունու, վէ պունուն մուվազգաթ պիր իշղալտան իպարէթ պուլունտուղունու պէյան իտէրէք. Մաճարլարը, պու իքի էյալէթին իշղալը իչիւն գանլարընը տէօքմէյէ, վէ մէսարիֆի վազըյը թասդիգ իթմէյէ գանտրարպիմիշտիր:

Պու տէֆա իսէ, իմպէրաթօր էյրատա իթտիյի նուֆթգտա պու իքի էյալէթտէն պաշն իթտիյի սրբատա, եալընըզ պունլարընը միհթաճ պուլունտուգընը ըսլանթաթտան պաշն իատէրէք. իշղալընն մուվազգաթ օլմասընտան, վէ պու իշղալընն էվրօբանընն թէչվիգ վէ իճպարընը վուգուտ պուլմուշ պիր վազիֆէ օլմասընտան ասլա պաշն իթմէյինտէն, Մաճարլար պու նուֆթգտա էվվէլճէ քէնտիլերինէ վերիլմիշ օլան մէէ մինատան էսէր կէօրմէյէրէք, թէչաշ իթմէյէ պաշլամըշլար, վէ մէճլիսի Մէպուսանտան սէպէպ ու հիքմէթինի սորմայա գարար վերմիշլէր տիր:

* * *

Լօնդրատան չէքիլէն թէլէգրաֆտան արթըգ ինկիլիզլէրին Աֆղանիսթան ահվալինին վէնա. մէթինի սէթր իտէմէմէէ վէ պունա գարշը Հինտիսթանընն գու վվէթինի տերմէեան իթմէէ պաշլատգընը անլաշըլըյօր:

Պու թէլէկրաֆլար Հինտ ասքէրինին եիւզ տօգտան պին քիշիտէն իպարէթ օլուպ, պունարատան ալթմըշ պէշ պինին Լվրօբալը օլտուղունու վէ Լվրօբալըլարընը չօղալթտրրըլաճաղընը, վէ Հինտին ահվալը մալիյէսինին տախի վէճէի մաթլուպ իւզրէ պուլունտուղունու պէէան իպէյօրլար:

Վագտա Հինտին գուվվէյի ասքէրիյէ վէ մալիյէսինին միքէմմէլիյէթի Աֆղանիսթանընն ահվալինէ գարշը Ինկիլիզլէր իչիւն սաղլամ պիր թէէմինաթ իսէ տէվ, Հինտ ասքէրի օ մէրգտարտա օլտուղու հալտէ, նիշիւն Աֆղանիսթանտաքի ասքէր օ գատար ազ մէրգտարտա՝ վէ թէհլիքէյին իչինտէ պըրագըլըյօր, վէ նիշիւն իքիտէ պիրտէ Ինկիլիզերըատան իմտատ իսթէնիլիյօր:

Լէկէր Հինտ ասքէրինին Հինտի մուհաֆազա իչիւն լազըմ օլտուղու տէրմէէան օլունուր իսէ, օ հալտէ Ինկիլիզլէրին Հինտտէն տախի էմին օլմասընդգլարը, վէ Աֆղանիսթան ահվալինին Հինտէ տախի սիրայէթ իտէպիլէճէեի անլաշըլմաղ իգթիզա իսէր:

Էրօբալը ասքէրին չօղալթտրրըլմասընա կէօսթէրիլէն լիւզում վէ իհթիյաճաթ առ պունա տեղալէթ իտէպիլիր:

Պու հալտէ Ինկիլիզլէրին Հինտիսթան ասքէրինէ օ գատար կիւվէնմէլէրի իգթիզա իսթմէզ:

Հէր հալտէ Ինկիլիզլէրին Աֆղանիսթան մէսէլէսի իլէ Ասիան վասաթիտէքի հիքմվէ նուֆուզլարընը թէհլիքէեէ գօյմուշլար տրր: Պագալում սօնու նասըլ օ. տուր:

ՏԱԼԽԻԼԻՃԼԻ

Զաթը հագրէթը Շէհրիյարինին սամվէթր մախսուսսի իւզրինէ, բազար էրթէսի կիւնի ինկիլ թէրբա սէֆարէթիանէսի ասքէրի մէմուրը եիւզպաշը Սվէն. Հուզուրը Շահանէեէ գա գալ օլմուշ, վէ զաթը Շահանէ իլէ ուսուրու ասքէրիյէ իւզրինէ միքաբէմէ իյլէմիշտիր տիր:

—Թիճարէթի վէ Զրաաթ գումրանօնու իքի չիպէեէ թագսիմ օլունուպ պիրը միւտիր թային օլունմուշ տուր:

—Սայր ճէտիտա միհնասէպէթի իլէ սիվիֆերայի էճնէպկիյէնին հուզուրը Շահանէեէ չրդ տրդրարընա, իրան սէֆիրի Մուհին խանընն քէյֆիսիզլիկի իչիւն պիրիքատ պուլունամասընընը եաղմշիտիր:

Զաթը հագրէթը Շէհրիյարի՝ սէֆիրի միչարիէյհ նէզտինէ պիր եավէրը մախսուս իրսալ իատէրէք խմիֆասրը խաթր պույուրմուշ լար տրր:

Մուհին խան իքի իչ կիւնտէն պէրու քէպզը սրհհէթ իատէրէք, մէմուրիյէթինէ պաշլամշ տրր:

—Տախիլիյէ նազրրը Մահմուտ Նէտիմ բաշա հագրէթլէրի սայր կիւնիւ իրան սէֆիրի Մուհին խան հագրէթլէրինէ պիր վիզիթա վերմիշ տիր:

—Կէչէն նիսսիէլէրմիզին պիրինտէ, մէքեթիպի հարպիյէ նազրրը էոհէմ բաշա հագրէթլէրինին երքեանը հարպիյէ ըէիսի կիւնէ թարին օլունճաղը վէ կիրիտ գօմանանը նէճիպ բաշա հագրէթլէրինին տախի Սթամպօլա պիլ ճէլպ պուրաճա պիր մէմուրիյէթ նասպ պույրուլաճաղը մէսմուսթա պինտան եաղրմըշ իտի: Պու տէֆա եինէ մէսմուտթ օլարագ պտրզրմըշ տիկէր պիր հավատսէ կէօրէ, երքեանը հարպիյէ ըէիսի էվվէլիկինէ Ղազի Անմէտ Մուխթար բաշա վէ ըէիսի սանիրիկինէ միչարիէյհ էֆէմ բաշա վէ իչիւնճ ու ըէիսիկ տէ կիրիտ գօմանանը միչարիյէյհ Նէճիպ բաշա հաղսրաթը թային օլունմուշլար տրր:

—Ֆիւնքի կիւն մէճլիսի վիւքէլա ֆէվգէլատէ օլարագ ինիգատ իյլէմիշ տիր:

—Էվվէլքի կիւն ագչամ սաաթ օն բատտէրիներնտէ խարճիյէ Նազրրը Սավա բաշա հագրէթլէրի՝ սրբ Հէնրի Լէյրրտա ուզըն պիր միւլագաթ իճրա իթմիշ, վէ պու միւլագաթ մարիւմ օլան բրօթէսթան քիթապպաքը մէսէ էսնտէն տօլայը վուգու պուլուպ նէթիճէսի տէ սուբէթը մամլուպ վէ միսալէմէթքարանէտ հուսուլէ կէլմիշ տիր: Պինպաշերին սէֆիրի միչարիէյհ պու կիւն հագրէթը Շէհրիյարիյէ չրդարագ մէսէլէի մէղքիւրէնին հալլ ու թէսվիյէսինէն տօլայը պէեանը թէչէքքիւր վէ մէմնունիյէթ իտէճէքմիշ:

—Պու կիւնքի Թիւրք կաղէթալարընտա Մայաթիատան մէվրուտ 18 դեկտ. թարիխլիյէ կէօրիւլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, մահալը մէղքիւրտէ քեային նէհրին իւզէրինտէքի խարապյէթէ եիւղ թուսմուշ օլան քէօրբիւ մութասարրըֆ իպրահիմ պէյին հիմմէթի սայէսինտէ թամիր օլունմաղլա, Մալաթիա վիլայէթի վէ միւթէպէնը էհալին պու խուսուստա պէեանը շիւքրանիյէթ իտիյօրլար:

—Միսիրլի ատասընտա իւչ հաֆթատան պէրու հէման հէր կիւն հարքէթը արդ վուգու պուլմագտա իմիշ:

—Պէշինճի օրտու միֆէթթիի ֆէրիդ հաճի Հագդը բաշա հագրէթէրի պու կիւն Պէյրութտա զիմէթ իատէճէք տիր:

—Հալէպ գօմանտանը լօմէր Շէվգի բաշանըն եէրինէ Սուրիա օրտուսու գօմանտանը ճէմիլ բաշա նասպ օլունուպ, հալ պու. քի միչարիէյհ ճէմիլ բաշա մահալը մէմուրիյէթինէ կիրիճէք իւզրէ խրքէնտերընա չըդտրդընտա եօղ. ճուլուղունու կէրի պրագմաճաէ էրմ այմրը տրր:

—Էվվէլքի կիւն Պաշ վէքիլ վէ խարիճիյէ նազրրը վէ խասսա միւշիրի Տ. Բիվիշ վէ սաարը էսպագ թայրէտտին բաշալար հազարթը եըլպրը սէրայընա ադիմէթ իթմիշլէր տիր:

—Էվվէլքի կիւն Լօյտ գումբանէսը Պապը սէրասքէրիյէ խասպէր վերմիշ տիր քի, էկէր ասքէր վէ մուհիմմաթ նագլինտէն տօլայը մաթլուպտա օլան մէպա իլ պու կիւն թէէմիյէ օլունմաղ իսէ, պունտան պէօյլէ բէշին ասքարընդճա հիչ պիր նագլյամի իճրա իթմէեէճէք տիր:

—Ֆրանս սէրասքէր Օսման բաշա հագրէթլէրի Պապը Ալիյէ կէլէրէք, մէճլիսի խաս թօքանմաղտան եվվէլ Ֆտախիլիյէ նազրրը Մահմուտ Նէտիմ բաշա հագրէթլէրիյէ ուգուն միւտէթ միւլագաթ իթմիշ տիր:

—Ֆէվգիրի ասքէրիյէտ իքի իչ կիւնտէն պէրու տէվրան իտէն պիր հավատսէ կէօրէ, սէրասքէրլիք իւնվանը հարպիյէ նէզարէթինէ թահվիլ օլունճաղ, վէ մէվճուտ օրտուլար՝ մերքէզէրինտէ պաղը գարար իւզրէ, օն տօգուզ օրտու իպլաղ վէ քէթէպի ասքէրիյէ տախի օնա կէօրէ թագսիմ իտիլէճէք, վէ Տարը Շուրա մէճլիսի լազմ օլունարագ, բիյատ, սիվարի, թօրճու վէ լէվազիմ մէճլիսլերի թէչքիլ օլունճաղ վէ պու մէճլիսլերէ պիրէր միւիր բէյիսի եվվէլ, վէ պիրէր ֆէրիգ բէյիսի սանի, վէ պիրէր լիվա սա միւիր թային օլունճաղ, վէ լիւզումը թագտիրինտ մէքքիւր պիլ ճիմլէ մէճլիսլէրին բէյիսի եվվէլ, վէ սանիրլէրի վէ միւտիրլերի պիր արայա թօքանպ, չուրան ումումի թէչքիլ իտիլէճէք տիր:

—Բու իա վարօր գումանէսը Օսէասատան իսքենտիրիյէ հաֆիթատա պիր քէրրէ ասպրուսան սօզլուսա վարօր իչ էմմէեէ գարար վերմիշ վէ պու վարօրլար Սթամպօլա վէ Շիրայա վէ Իզմիրէ ատ ուզրատճաղլար իմիշ:

—Մըսրը խրտիվ խանէտանընընն բէնա Հալիմ բաշա հագրէթլէրինին պիր տաֆա մէմալիքի Օսմանիյէ կէ մէմէս հիւքիմէթ Սէնիյէճէ գարարլաշարրրմըշ օլտուղու հաղտտիրինին էվվէլքի կիւնքի Սուէզ կաղէթալարընը եաղմշ օլմաղլա, ոչիզ տախի օնտան նագլէն տէնիքի նիսսիէմիզտէ պէեան իթմիշ իտի իսէ տէ, պու տէֆա Նիմ բէյի թահնդիզ թաֆտան անլաշըրըզինա կէօրէ, պէօյլէ պիր մէմուրիյէթ տայիր Պաղը Ալիճէ տաղա մուրաճաաթ օլմատըզը կիպի, միթէմիքա գեամի բաշանին հարէմ Մըսրընը Զէյնէպ հանըմա կէլէն պիր թէլէկրաֆտան անլաշըրըզը իւզրէ տէ, միչարիէյհ Հալիմ բաշա հագրէթլերի կէչէն բազար իրթէսի կիւնիւ բարիզտէն Պէլճիգայա կիտէրէք մախսուսընը մէքթէպ գէյսուզատան սօնդրա, չարչէնպիհ կիւնիւ Սթամպօլա միվասէլէթ իատէճէքմիշ:

—Մըրալայ Ֆիլիբօֆ Սթամպօլը Բուսիա սէֆարէթխանէսինէ ասքերի մէմուր թային օլունմուշտր: Բէզալիք Բուս էրքեանը հարպ յէսիտէն Մ. Եք՝ Ֆիլիպէ գօնսօլոսխանէսինէ վէ Մ. Դամբօֆ էտիրնէ գօնսօլոսխանէսինէ ասքերի մէմուր (=Նուշէ Դէմիր) նասպ իտիլմիշլեր տիր:

—Բազար էրթէսի կիւնիւ Բում բաթրիգի էֆ. հագրէթլէրինին Ֆուզուրը Շահանէյէ չըգտրդընը եաղմշ իտիք: Պու միւնասէպէթլէ բաթրիգի միչարիէյհ պիրինճի բիւթպէտէն պիր գրթա Սամանիյէ նիշանընա մազհար պոյրուլմուշ տրր:

—Բօսթա իտարէսինէ կէլէն թէ. միչարիէյհ ճէմիլ բաշա մահալը մէմուրիյէթինէ կիրիճէք իւզրէ խրքէնտերընա չըդտրդընտա եօղճուլուղունու կէրի պրագմաճաէ էրմ այմրը տրր:

—Էվվէլքի կիւն Պաշ վէքիլ վէ խարիճիյէ նազրրը վէ խասսա միւշիրի Տ. Բիվիշ վէ սաարը էսպագ թայրէտտին բաշալար հազարթը եըլպրը սէրայընա ադիմէթ իթմիշլէր տիր:

—Էվվէլքի կիւն Լօյտ գումբանէսը Պապը սէրասքէրիյէ խասպէր վերմիշ տիր քի, էկէր ասքէր վէ մուհիմմաթ նագլինտէն տօլայը մաթլուպտա օլան մէպա իլ պու կիւն թէէմիյէ օլունմաղ իսէ, պունտան պէօյլէ բէշին ասքարընդճա հիչ պիր նագլյամի իճրա իթմէեէճէք տիր:

—Ֆրանս սէրասքէր Օսման բաշա հագրէթլէրի Պապը Ալիյէ կէլէրէք, մէճլիսի խաս թօքանմաղտան եվվէլ Ֆտախիլիյէ նազրրը Մահմուտ Նէտիմ բաշա հագրէթլէրիյէ ուգուն միւտէթ միւլագաթ իթմիշ տիր:

—Ֆէվգիրի ասքէրիյէտ իքի իչ կիւնտէն պէրու տէվրան իտէն պիր հավատսէ կէօրէ, սէրասքէրլիք իւնվանը հարպիյէ նէզարէթինէ թահվիլ օլունճաղ, վէ մէվճուտ օրտուլար՝ մերքէզէրինտէ պաղը գարար իւզրէ, օն տօգուզ օրտու իպլաղ վէ քէթէպի ասքէրիյէ տախի օնա կէօրէ թագսիմ իտիլէճէք, վէ Տարը Շուրա մէճլիսի լազմ օլունարագ, բիյատ, սիվարի, թօրճու վէ լէվազիմ մէճլիսլերի թէչքիլ օլունճաղ վէ պու մէճլիսլերէ պիրէր միւիր բէյիսի եվվէլ, վէ պիրէր ֆէրիգ բէյիսի սանի, վէ պիրէր լիվա սա միւիր թային օլունճաղ, վէ լիւզումը թագտիրինտ մէքքիւր պիլ ճիմլէ մէճլիսլէրին բէյիսի եվվէլ, վէ սանիրլէրի վէ միւտիրլերի պիր արայա թօքանպ, չուրան ումում

ԻՆՔԻՊԱՊ ՎԷ ԷՄՆԻՅԷԹ

Հէր մէմկէքէթ էհալիսինին էն էվվէլ միւհիթաճ օլուղու շէյ՝ ինգիզաթ վէ էմնիյէթ մատաէսի տիր։

Մէսէլա, պիր էվտէ պիր նիզամ վէ զապթու բապթ պուլունմազ, վէ օ էվվն իչինտէ խըրսըզ, գաթիլ վէ սայիր միւզիր չալալար պուլունուր իսէ, օ էվվն իչինտէ իգամէթ իթմէք նէ գատար կիւճ վէ ֆէնա պիր շէյ իսէ, քէզալիք ինգիզաթ վէ էմնիյէթի օլմայան պիր մէմկէքէթտէ իգամէթ իթմէք տախի էօյէ միւշքիլ վէ միւէյյիտ տիր։

Պիր մէմկէքէթ պիր պէօյիւք ֆամիլիա հիւքմիւնտէ օլան պիր չօղ էհալինին իգամէթ իթտիքլէրի պիր էվ հիւքմիւնտէ տիր, վէ պէյրի օնտան տահա զիյատէ տիր. չունքի էվվեր տախի մէմլէքէթին իչինտէ տախիլ օլուպ, մէմկէքէթտէ էմնիյէթ օլմազ իսէ, էվտէ տախի տախիլէն էմնիյէթ օլսա տա, խարիճէն օլմազ։

Ինսանլար՝ էվվն իչինտէ էշէասը էյպիսէսի, ագչէսի վէ սայիր շէյլերի օյտուղու կիպի, մէմկէքէթին իչինտէ տախի էվի, չիֆթլիի, մաղազասը, թիճարէթի վարարը։ Լվվն իչինտէի շէյլերի մուհաֆազա իչուն, քէնտի էվինտէ էմնիյէթի հասըլ իտէպիկիր իսէ տէ, մէմկէքէթտէ էմնիյէթ օլմասըդատան սոնրա, էվվն քէնտիսի տախի էմնիյէթտէ օլմազ։

Ինսան էվինտէ նէբատիպանտէն չըզըգ ինէր իքէն՝ տիւշմէմէք իչուն նէրտիպանլէրի սաղամ, գաբուտան կիրիպ չըգար իքէն՝ պաշրնը վուրմամագ իչուն գաբուլարըն նեւքսէք օլմասընը, վէ գըշըն իւշիւմէմէք իչուն տէօշէմէնին իւղէրինտէ քիրիմ, օտալարըն իչինտէ սօղա պուլունմասընը իսթէտիյի կիպի, մէմկէքէթինտէ տախի եօլլարըն սաղամ, տէմիր եօլլար իսէ լիմանլարըն վէ սայիր հէր նէվ վէսայիթին միւքէմմէլ օլմասընը խսթէր։

Պու թարիֆատան անլաշըլըյօր քի, պիր մէմկէքէթտէ ինգիզաթ վէ էմնիյէթ իքի սուբէթէ օլուր։ Լվվէլա եօլլարըն վէ սայիր հէր նէվ վէսայիթին իքմալի իսէ կէչէճէք գաղալարան վէ միւշքիլմէտան գորթուլմագ, սանէսի էշասը միւզիրէնին գալդմաղ իսէ հէր քէս մէմկէքէթին իչինտէ ճանընատան մայնտէնդօղմազ պիր հալտէ եաշամագ։

Հէր քէս էվվնին իչինտէ պու իքի նէվ էմնիյէթի հասըլ իտէպիր իսէ, մէմկէքէթին էմնիյէթինի քէնտիսէրի մուհաֆազա իտէմէյէճէքլէրինտէն, վէ մէմկէքէթ էմնիյէճէքլէրինտէն, վէ մէմկէքէթ էմնիյէթսիզլիքտէ պուլունուր իսէ, օ էմնիյէթսիզլիքին իչինտէ պուլունան էվվերին վէ խուսուսի իշլերին տախի էմնիյէթտէ պուլունմասը միւքին օլմայճաղընտան, հէր մէմկէքէթ էհալիսի էմնիյէթ վէ ինգիզաթ խուսուսատա հիւքիւմէթէ միւհթաճ տրրըր։ Պու խուսուսատա ատէթա էհալի պիր սիրիւ, վէ հիւքիւմէթ օնըրըն չօպանը տրր։

Հալթթա հիւքիւմէթլէրին վիւճուտունէ լիւզում կէօսթէրէն չէյ տախի անճագ պու ինթիֆաճ օլուպ, հիւքիւմէթլէր պու էսաս իւղէրինէ միւպթէնի տիրլեր, վէ պիրինճի վաղիֆէլէրի տախի պուտուր։

Մէօղիւ ումումատան խուսուսատա նագլ իտիւպ, պիզիմ մէմալիքին ինգիզաթ վէ էմնիյէթինտէն պիր աղ պահս իտէլիմ։

Լսպապը էմնիյէթին պիր նէվի օլան եօլլար վէ սայիր վէսայիթին պիզատէ մունթազամ օրմալը, պունտան կէրէք էհալի վէ կէրէք հիւքիւմէթին բէք չօղ միւթէզարրուր օլմագտա պուլունտուղու չիւպհէսիզ իսէ տէ, պու էսպապը իքմալի՝ ումուրը նաֆիսընը թարագըսընա միւթէվագգըֆ օլուպ, պու տա պիր աղ գուվվէի մալիյէյէ վէ պիր աղ տա վաղթ ու զէման միւրուրինէ միւթէվագգըֆ պուլունտուղունտան, չիմանլիք պունտան պահս իթմէյէրէք, եալընըզ էմնիյէթին տիկէր ճիհէթտէն եանի էշասը միւզիրէնին վիճուտի իլէ պուզուրան վէ ասըլ էմնիյէթ տէտիյիմիզ էմնիյէթտէն պահս իտէլիմ։

Պու տա իքի գրսմա թադսիմ օլունապիլիր քի, պիրի գասապալարը իչինտէ վէ սօղագլարտա, վէ իքինճիսի տըշարրտա վէ պէօյիւք եօլլարտաքի էմնիյէթ տիր։

Պիզատէ պու իքի ճիհէթին հէր պիրինտէ էմնիյէթ մէֆզուտ տուր տէյէպիլիրիզ. լաքին էինէ գասապալարըն իչինտէքի էմնիյէթսիզլիքի ֆէվգէլատէ օլուպ, վաղթի վաղթի ատէթա գասապալար վէ մէմկէքէթլէրիմիզ պիրպիրլէրի իլէ գաթը մուխապէրէ իթմիշ կիպի հէր նէվ իրթիսալթ վէ միւնասէպաթտէն մահրում գալըրլար։

Պու իսէ հէր քէսի պիզար իտուպ, իչինտէն կիւճիւնտէն պալըգմագլա, թիճարէթ վէ սէրվէթը մէմկէքէթ քիւլլի զարար ուզդյանա ուզրատըղը կիպի, իչէրի թարաֆընտան իճապը օլունարագ ճէսարէթ իտէնլէրին տախի, չօղ տէֆա սօյուլմասընը վէ պաղը տէֆա գաթլ օլունմասընը մուճիպ օլմաղլա, պու սուբէթլէ տախի մէմկէքէթի բէք չօղ բախնէտար իտուպ, էհալիյի տահա զիյատէ խէվֆ ու տէհլիթէ տիւշիրիւր պիր հալը մէյսուսէթիշիմալտը։

Վագտա պու հալ եալընըզ պիզէ մախսուս պիր շէյ օլմայրպ պունտան Ամէրիկա վէ իթալիա իլէ սայիր Լէվրօբա մէմալիքինտէ տախի պուլունմուշ իսէ տէ, մէտէնիյէթ թէրագգը իթտիքճէ, պու մէմկէքէթլէրտէ տէվլէթլէր մունթազամ վէ սաղլամ գուվվէթլէր թէրթիպ իտէրէք, վէ զապթ ու բապթը կիւզել պիր ուսուլինի պուլարագ, բէք պէօյիւք պիր գօլայըզա եշասը մուզիրրէնին վիճուտինի գալըրրըպ, էմնիյէթի իսթիհսալ իթմիշլէր տիր։

Հէր նէ գատար քի ֆագը ու ղարուրէթին իճապը իլէ Լէվրօբա գասապալարընտա տախի եանքէսիճիլիք վէ տօլանտըրըճըլըգ էքսիք օլմամագտա օլուպ, պունուն էօնիւ ալընմագ բէք միւշքիլ վէ բէք չօղ էապապա միւթէվագգըֆ իսէ տէ, միւսելլահ օլարագ էվ տէլիպ սօյմագ վէ եօլլարտա պէօլիւք պէօլիւք կէզիպ միւրուր վէ ուպուրա մանի օլմագ կիպի ֆէզահաթլարա ճէսարէթ իտէճէք խըրսըզ վէ հայտուտլարըն Լէվրօբա մէմալիքինտէ հիչ էսէրի գալմամըշ տըր տինիլէպիլիր։

Հագիգաթէն տէ պէօյէ պիր սարը մէտենիյէթտէ հէր քէսին էվինտէն վէ եա գասապա եախսօտ գարիյէսինտէն տըշարրյա չըգմայա վէ պէքի իչինտէ սաաթի տուրմայա ճէսարէթ իտէմէմսի հիչ պիր վաղթ եագրշարրըրլամայաճագ պիր հալ տըր։

Պունուն իչիւն պու հալ Լէվրօբա մէմալիքինին հէր թարաֆընտան գալդըրը կիպի, պիղտէն տախի գալդմանընը վաղթը տըր։

Պունուն գալդմասը իսէ իքի չէյէ միւթէվագգըֆ տըր։ Լվվէլա, զապթ ու բապթա վէ մուհաֆազատ էմնիյէթէ մէմուր օլան հաֆզատ էմնիյէթէ մէմուր օլան ինգիզաթ վէ ժանտարմա կիպի հէյեթլէրին իքմալ վէ ընտահ վէ ինթիզամընա, վէ սանիյէն էշասը միւզիրէ հագգընտա բէք չիւտէթլի պիր գանուն վէ նիզամընը թէրթիպինէ։

Պիզատէքի զապթիյէ հէյեթի՝ խըրսըզ վէ հայտուտլարըն քէօքիւնիւ զուրուտապիլմէք մըգտար վէ գուվվէթտէ օլմասընը կիպի, պունլարընը էանտի նասպ վէ ինթիսապընտա տըգդաթ օլունմամագտան տօյրը ավագ վէ նամուսլարընա էմնիյէթ օլունմայընը, խուսուսի իլէ մաաշլարընին մունթազամ սուբէթտէ վիրիլէմէմէսինտէն, վէ զապէն ալընըգլարը մաաշլարին բէք ճիդի պուլունմասընտան, պոպըլարընին պաղը տէֆա խըրսըզ վէ հայտուտլարը հագգընտա միւսամէհա իլէ մուամէլէ իթտիքլէրի տախի կէօրիւլմիշ տիր։

Քէզալիք էլէ կէչիրիլէն խըրսըզլարընը գանունա թէվֆիգէն չէսիտէն միւճազաթա ուզրատըլարագ, սաղլամ քէֆիլէ պաղլանմատան զօյէրիլմէմէսի, վէ հայտուտլարընը հէման գուրշունա սիկիմէսի իդթիդա իտէր իքէն, չօղ տէֆա խըրսըզլարընը եալընըզ պիր գաչ կիտնիք վէ հայտուտլարընն տախի պիր գաչ սէնէլիք վէ եա այլըգ հապս իլէ գուրթուլուգլարը վէ պաղը տէֆա թէրքը սիլահ իթմէք շարթը իլէ հայտուտլարա աֆվը ումումի վիրիլմէսի կէօրիւլիյօր։ Հալ պու քի, պու հալ տիկէրլերինէ տախի ճէռուրէթ վիրիպ, պիր իպրէթ օլաճագ եէրտէ էմնալէրինէ պիր թէչվիգ եէրինի թումար։

Հաթթա կէրէք Բուլգարի վէ կէրէք Անատօլուտա պէօյէ, խապասէթլէ ըշհարը չէճատի իթմէք արզուսունտա պուլունան պաղը կէնճլէր՝ էլէ կէչիրիլէն հայտուտլարընը պէօյէ խաֆիֆ պիր միւճազաթի իլէ վէ պաղը տէֆա միւճազաթսըզ գուրթուլտուգլարընը կէօրէրէք, հայտուտ օրտաղատաթա պիր էյլենճէ, վէ հայտուտլուղու իիթիխար օլունճագ պիր շէյ ատա իտէրլեր, վէ պու վէճհ իլէ հայտուտլար չօղալը։

Պու հալի իճապ իտէն իքի սէպէպտէն պիրինճիսինին տէֆի ի. չիւն, պունտան էվվլ ժանտարմա հէյեթի թէչքիրինէ միւպաշիրէթի օլունուպ, պաղը թարաֆլարտա օլտուգճա պիր դայրէթ վէ սիրատլա պունա տէվամ օլունմաչ իսէ տէ, խայը վաղթատան պէ, ու պու թէչէպպիւսաթատան պիր խապէր իշիտիլմէմէք տիր։

Հէր հալտէ պու ժանտարմա ուսուլինին պիր սաաթ էվվէլ իճրա վէ թատբիք իլէ, հայտուտլար հագգընտա չիտտէթի պիր նիզամն թանզիմ, վէ պու իքի վասիթա իլէ էմնիյէթը ումումի յենին իտէսի մատաէրէի հիւքիւմէթին էն էվվէլ տիւշիւնմէսի լազըմ կէլէն մէֆատտէն տիր զանն իտէրիզ։ Վէ պէօյէ թէսապիրլէրէ թէչէպպիւս օլունմանընն ինթիզարընատայը։

ՄԱՎԻ ՔԻԹԱՊ

ՄԱԺՕՐ ԹՐՕԹԹԸՐԸՆ ԲԱՌՕՐԹՕԼԱՐԸ

ԸՍԼԱՀԱԹ ՎԷ ԳՕՄԻՍԷՐԼԷՐ

Ն.° 38

Սբ Հէնրի Լէյշէրտոն Մ-ժօր Թրօթթըրը-

«Թարապիա, 12 մայիս 1879։

(Ֆրէնչերը Դ-Ռ-Ռիէնէ։)

«Եռսուֆ բաշա վէ Սարգիս Էֆէնտիտէն միւրէքքէպ պիր գօմիսիօն, Էրզրում վիլայէթինին վէ ճիվար մահալլէրին ահվալընը թէֆթիշ զըմնընտա Էրզրում միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտի։

«Ինկիլիզ հիւքիւմէթի պու գօմիսէրլէրին մագսատի մէմուրիյէթինէ պիր սուբէթի մախսուսատ էհէմմիյէթի վէրիր, չունքի Քիւչիւք Ասիանին պիր պէօյիւք գըսմընին միւթադպէրի, օ գօմիսէրլէրին մուվաֆֆագիյէթիտէն խայր կէօրէճէնի միւհիմմիլ տիր։ Իմտի. Ինկիլիզ հիւքիւմէթի, պու գօմիսէրլէր ըէֆգաթթընտա պիր ինկիլիզ զապիթի պուլունմասընա գարար վէրմիշ օլուպ, պէն սիրին (Մաժօր Թրօթթըրըն) խամինիդի Լօրա Սալիսպըրիյէ թէքլիֆ իթտիմ, վէ լորտ միշարիյէյհ պութէքլիֆիմի գապուլ իթմիշ օլմաղլա, միւմքին մերթէպէ սէրիէն գօմիսէրլէրէ իլիհիհաղ իթմէնիզի թավսիյէ իտէրիմ։

«Պու գօմիսիօն (Էրզրում վէ Վան գօմիսէրլէրի) ալտընը թալիմաթա կէօրէ, ահալիի մահէլլէյնին միւթէգարրուր օլտուղլարը սիկիյաթը ըսլահ վէ թամիր զամանընա մէզունիյէթի քէմիլէյի հայիզ տիր։ Միզ, պուլունտուղունտաղ միսմագիլ մէվզի միճիպինճէ, պու սիկիյաթը մէյտանա գօյարագ օ գօմիսիօնա խայրճա մուավէնէթ իտէպիլէճէքսինիզ, վէ սիկիյաթը մէզքիւրէտէն միւթէգարրուր վէ միւշթէքի օլանլար, շիւպհէսիզ քէնտի շիքայէթլերինի պիլա խէվֆ սիզ արզ իտէպիլէճէքլէր տիր։ Մէմուրիյէթինիզին շու գրսընտա, սիզէ թավսիյէ իտէրիմքի, վագի օլան պէյանաթա ինանմագտա իպրազը իհթիյաթ վէ տրգդաթ իտէսինիզ վէ գաթիէն պիթարաֆանէ մէսէք թուտաղընը։

«Գօմիսիօնը տայրէի մէմուրիյէթի տախիլինտէ օլան պիր մատ տախի, սիզին սէեահաթ ի. տէճէյինիզ վիլայէթլէր իչուն ումումի պիր ըսլահաթ լայհասը թանզիմ իթմէք տիրէնէր պու լայհանընն թանզիմի իչինտէ պիր նուֆուզունուզ վար իսէ, օ նուֆուզունուզ, Զաթը Շահանէնին հէր իսմ վէ սունուֆտան օլան թէպաասը ի. չիւն միսավաթէն ատալէթ էլէ կէթիրմէք, վէ վէրկիլէրի մինասիպ պիր սուբէթտէ թարհ ու թէվզի իթտիրմէք, վէ պիր տէ մէմէքէթտէ կէրէք եօճուլարա վէ կէրէք ահալիի էսքիւնէեէ էմնիյէթ իթասը զրմընտա պիր ժանտարմա թէէսիս իթտիրմէք իչուն գուլանմալըսընը, Շունու ֆիքրտէ թումմալըսընը, քի ինիլիզ հիւքիւմէթի, հէր շէյտէն էվվլ, Զաթը Շահանէնին թահթը հիւքմինտէ պուլունան տէվլէթի գուվվէթլէնտիրմէք իսթէր, վէ իսքեաթ օլմուշ տուրքի, պու մագսատի իսթիհսալ իթմէնին թարիգի մունֆէրիտի տէվլէթի մէզքիւրէ ահալիսինին իսթիրահաթ վէ սաատէթի հալ տիր։

«Պու պապտէ կէրէք մէքթուպլա վէ կէրէք պա թէէկրաֆ, ինկիլթէրրա սէֆարէթխանէսինէ մանիսմաթ կէօնտէրիլիսինիզ։»

Թէրճիմանը Լֆֆեաբ—Լրմէնիսթան գօմիսէրլէրինին տայրէի մէզունիյէթինէ տայիր Սբր Հէնրի Լէյլրտըն եաղտըղը շու իպարէլէր, գօմիսէրլէրին պիտայէթի մէմուրիյէթինէ պէրու սէրիզ մահ կէչիրիլէն սօնրա, եաբրլան շէյլէր կէօզ էօնիւնէ կէթիրիլահիքտէ, էհէմմիյէթի հայիզ օլապիլէճէյի տերքեաբ պուլունտուղունտան, թէրճէմէսինի զայիֆ կէօրմէմիշ տիր։

Ն.° 43

Մ-ժօր Թրօթթըրտոն Լօրտ Սալիսպըրիյէ.

Տիարպէքիր, 9 մայիս 1879

(Ֆրէնչերը Դ-Ռ-Ռիէնէ։)

«Մաէթթէէսսիֆ տէրիմ քի պու վիլայէթին հալի ասլա միւճիպի խօշնուտի օլաճագ պիր սուբէթտէ տէյիլ տիր։ Ֆագաթ մէմնունումի քի Բուս գօնսօլօսու Մ. Եաքիմանաքի նիհայէթ պուրայա միւվասէլէթ իթտի. չունքի պէնիմ Տիարպէքիրտէն զայպուպէ. տէօղիւ ումումատան խուսուսա նագլ իտիւպ, պիզիմ մէմալիքին ինզիզաթ վէ էմնիյէթինտէն պիր աղ պահս իտէլիմ։

Լսպապը էմնիյէթին պիր նէվի օլան եօլլար վէ սայիր վէսայիթին պիզատէ մունթազամ օրմալը, պունտան կէրէք էհալի վէ կէրէք հիւքիւմէթին բէք չօղ միւթէզարրուր օլմագտա պուլունտուղու չիւպհէսիզ իսէ տէ, պու էսպապը իքմալի՝ ումուրը նաֆիսընը թարագըսընա միւթէվագգըֆ օլուպ, պու տա պիր աղ գուվվէի մալիյէյէ վէ պիր աղ տա վաղթ ու զէման միւրուրինէ միւթէվագգըֆ պուլունտուղունտան, չիմանլիք պունտան պահս իթմէյէրէք, եալընըզ էմնիյէթին տիկէր ճիհէթտէն եանի էշասը միւզիրէնին վիճուտի իլէ պուզուրան վէ ասըլ էմնիյէթ տէտիյիմիզ էմնիյէթտէն պահս իտէլիմ։

Պու տա իքի գրսմա թադսիմ օլունապիլիր քի, պիրի գասապալարընը իչինտէ վէ սօղագլարտա, վէ իքինճիսի տըշարրտա վէ պէօյիւք եօլլարտաքի էմնիյէթ տիր։

Պիզատէ պու իքի ճիհէթին հէր պիրինտէ էմնիյէթ մէֆզուտ տուր տէյէպիլիրիզ. լաքին էինէ գասապալարընը իչինտէքի էմնիյէթսիզլիքի ֆէվգէլատէ օլուպ, վաղթի վաղթի ատէթա գասապալար վէ մէմկէքէթլէրիմիզ պիրպիրլէրի իլէ գաթը մուխապէրէ իթմիշ կիպի հէր նէվ իրթիսալթ վէ միւնասէպաթտէն մահրում գալըրլար։

Պու իսէ հէր քէսի պիզար իտուպ, իչինտէն կիւճիւնտէն պալըգմագլա, թիճարէթ վէ սէրվէթը մէմկէքէթ քիւլլի զարար ուզդյանա ուզրատըղը կիպի, իչէրի թարաֆընտան իճապը օլունարագ ճէսարէթ իտէնլէրին տախի, չօղ տէֆա սօյուլմասընը վէ պաղը տէֆա գաթլ օլունմասընը մուճիպ օլմաղլա, պու սուբէթլէ տախի մէմկէքէթի բէք չօղ բախնէտար իտուպ, էհալիյի տահա զիյատէ խէվֆ ու տէհլիթէ տիւշիրիւր պիր հալը մէյսուսէթիշիմալտը։

Վագտա պու հալ եալընըզ պիզէ մախսուս պիր շէյ օլմայրպ պունտան Ամէրիկա վէ իթալիա իլէ սայիր Լէվրօբա մէմալիքինտէ տախի պուլունմուշ իսէ տէ, մէտէնիյէթ թէրագգը իթտիքճէ, պու մէմկէքէթլէրտէ տէվլէթլէր մունթազամ վէ սաղլամ գուվվէթլէր թէրթիպ իտէրէք, վէ զապթ ու բապթը կիւզել պիր ուսուլինի պուլարագ, բէք պէօյիւք պիր գօլայըզա եշասը մուզիրրէնին վիճուտինի գալըրրըպ, էմնիյէթի իսթիհսալ իթմիշլէր տիր։

Հէր նէ գատար քի ֆագը ու ղարուրէթին իճապը իլէ Լէվրօբա գասապալարընտա տախի եանքէսիճիլիք վէ տօլանտըրըճըլըգ էքսիք օլմամագտա օլուպ, պունուն էօնիւ ալընմագ բէք միւշքիլ վէ բէք չօղ էապապա միւթէվագգըֆ իսէ տէ, միւսելլահ օլարագ էվ տէլիպ սօյմագ վէ եօլլարտա պէօլիւք պէօլիւք կէզիպ միւրուր վէ ուպուրա մանի օլմագ կիպի ֆէզահաթլարա ճէսարէթ իտէճէք խըրսըզ վէ հայտուտլարըն Լէվրօբա մէմալիքինտէ հիչ էսէրի գալմամըշ տըր տինիլէպիլիր։

Հագիգաթէն տէ պէօյէ պիր սարը մէտենիյէթտէ հէր քէսին էվինտէն վէ եա գասապա եախսօտ գարիյէսինտէն տըշարրյա չըգմայա վէ պէքի իչինտէ սաաթի տուրմայա ճէսարէթ իտէմէմսի հիչ պիր վաղթ եագրշարրըրլամայաճագ պիր հալ տըր։

Պունուն իչիւն պու հալ Լէվրօբա մէմալիքինին հէր թարաֆընտան գալդըրը կիպի, պիղտէն տախի գալդմանընը վաղթը տըր։

Պունուն գալդմասը իսէ իքի չէյէ միւթէվագգըֆ տըր։ Լվվէլա, զապթ ու բապթա վէ մուհաֆազատ էմնիյէթէ մէմուր օլան հաֆզատ էմնիյէթ մէմուր օլան ինգիզաթ վէ ժանտարմա կիպի հէյեթլէրին իքմալ վէ ընտահ վէ ինթիզամընա, վէ սանիյէն էշասը միւզիրէ հագգընտա բէք չիւտէթլի պիր գանուն վէ նիզամընը թէրթիպինէ։

Պիզատէքի զապթիյէ հէյեթի՝ խըրսըզ վէ հայտուտլարըն քէօքիւնիւ զուրուտապիլմէք մըգտար վէ գուվվէթտէ օլմասընը կիպի, պունլարընը էանտի նասպ վէ ինթիսապընտա տըգդաթ օլունմամագտան տօյրը ավագ վէ նամուսլարընա էմնիյէթ օլունմայընը, խուսուսի իլէ մաաշլարընին մունթազամ սուբէթտէ վիրիլէմէմէսինտէն, վէ զապէն ալընըգլարը մաաշլարին բէք ճիդի պուլունմասընտան, պոպըլարընին պաղը տէֆա խըրսըզ վէ հայտուտլար հագգընտա միւսամէհա իլէ մուամէլէ իթտիքլէրի տախի կէօրիւլմիշ տիր։

Պու հալի իճապ իտէն իքի սէպէպտէն պիրինճիսինին տէֆի ի. չիւն, պունտան էվվլ ժանտարմա հէյեթի թէչքիրինէ միւպաշիրէթի օլունուպ, պաղը թարաֆլարտա օլտուգճա պիր դայրէթ վէ սիրատլա պունա տէվամ օլունմաչ իսէ տէ, խայը վաղթատան պէ, ու պու թէչէպպիւսաթատան պիր խապէր իշիտիլմէմէք տիր։

Հէր հալտէ պու ժանտարմա ուսուլինին պիր սաաթ էվվէլ իճրա վէ թատբիք իլէ, հայտուտլար հագգընտա չիտտէթի պիր նիզամն թանզիմ, վէ պու իքի վասիթա իլէ էմնիյէթը ումումի յենին իտէսի մատաէրէի հիւքիւմէթին էն էվվէլ տիւշիւնմէսի լազըմ կէլէն մէֆատտէն տիր զանն իտէրիզ։ Վէ պէօյէ թէսապիրլէրէ թէչէպպիւս օլունմանընն ինթիզարընատայը։

ՄԱՎԻ ՔԻԹԱՊ

ՄԱԺՕՐ ԹՐՕԹԹԸՐԸՆ ԲԱՌՕՐԹՕԼԱՐԸ

ԸՍԼԱՀԱԹ ՎԷ ԳՕՄԻՍԷՐԼԷՐ

Ն.° 38

Սբ Հէնրի Լէյշէրտոն Մ-ժօր Թրօթթըրը-

«Թարապիա, 12 մայիս 1879։

(Ֆրէնչերը Դ-Ռ-Ռիէնէ։)

«Եռսուֆ բաշա վէ Սարգիս Էֆէնտիտէն միւրէքքէպ պիր գօմիսիօն, Էրզրում վիլայէթինին վէ ճիվար մահալլէրին ահվալընը թէֆթիշ զըմնընտա Էրզրում միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտի։

«Ինկիլիզ հիւքիւմէթի պու գօմիսէրլէրին մագսատի մէմուրիյէթինէ պիր սուբէթի մախսուսատ էհէմմիյէթի վէրիր, չունքի Քիւչիւք Ասիանին պիր պէօյիւք գըսմընին միւթադպէրի, օ գօմիսէրլէրին մուվաֆֆագիյէթիտէն խայր կէօրէճէնի միւհիմմիլ տիր։ Իմտի. Ինկիլիզ հիւքիւմէթի, պու գօմիսէրլէր ըէֆգաթթընտա պիր ինկիլիզ զապիթի պուլունմասընա գարար վէրմիշ օլուպ, պէն սիրին (Մաժօր Թրօթթըրը) խամինիդի Լօրա Սալիսպըրիյէ թէքլիֆ իթտիմ, վէ լորտ միշարիյէյհ պութէքլիֆիմի գապուլ իթմիշ օլմաղլա, միւմքին մերթէպէ սէրիէն գօմիսէրլէրէ իլիհիհաղ իթմէնիզի թավսիյէ իտէրիմ։

«Պու գօմիսիօն (Էրզրում վէ Վան գօմիսէրլէրի) ալտընը թալիմաթա կէօրէ, ահալիի մահէլլէյնին միւթէգարրուր օլտուղլարը սիկիյաթը ըսլահ վէ թամիր զամանընա մէզունիյէթի քէմիլէյի հայիզ տիր։ Միզ, պուլունտուղունտաղ միսմագիլ մէվզի միճիպինճէ, պու սիկիյաթը մէյտանա գօյարագ օ գօմիսիօնա խայրճա մուավէնէթ իտէպիլէճէքսինիզ, վէ սիկիյաթը մէզքիւրէտէն միւթէգարրուր վէ միւշթէքի օլանլար, շիւպհէսիզ քէնտի շիքայէթլերինի պիլա խէվֆ սիզ արզ իտէպիլէճէքլէր տիր։ Մէմուրիյէթինիզին շու գրսընտա, սիզէ թավսիյէ իտէրիմքի, վագի օլան պէյանաթա ինանմագտա իպրազը իհթիյաթ վէ տրգդաթ իտէսինիզ վէ գաթիէն պիթարաֆանէ մէսէք թուտաղընը։

«Գօմիսիօնը տայրէի մէմուրիյէթի տախիլինտէ օլան պիր մատ տախի, սիզին սէեահաթ ի. տէճէյինիզ վիլայէթլէր իչուն ումումի պիր ըսլահաթ լայհասը թանզիմ իթմէք տիրէնէր պու լայհանընն թանզիմի իչինտէ պիր նուֆուզունուզ վար իսէ, օ նուֆուզունուզ, Զաթը Շահանէնին հէր իսմ վէ սունուֆտան օլան թէպաասը ի. չիւն միսավաթէն ատալէթ էլէ կէթիրմէք, վէ վէրկիլէրի մինասիպ պիր սուբէթտէ թարհ ու թէվզի իթտիրմէք, վէ պիր տէ մէմէքէթտէ կէրէք եօճուլարա վէ կէրէք ահալիի էսքիւնէեէ էմնիյէթ իթասը զրմընտա պիր ժանտարմա թէէսիս իթտիրմէք իչուն գուլանմալըսընը, Շունու ֆիքրտէ թումմալըսընը, քի ինիլիզ հիւքիւմէթի, հէր շէյտէն էվվլ, Զաթը Շահանէնին թահթը հիւքմինտէ պուլունան տէվլէթի գուվվէթլէնտիրմէք իսթէր, վէ իսքեաթ օլմուշ տուրքի, պու մագսատի իսթիհսալ իթմէնին թարիգի մունֆէրիտի տէվլէթի մէզքիւրէ ահալիսինին իսթիրահաթ վէ սաատէթի հալ տիր։

«Պու պապտէ կէրէք մէքթուպլա վէ կէրէք պա թէէկրաֆ, ինկիլթէրրա սէֆարէթխանէսինէ մանիսմաթ կէօնտէրիլիսինիզ։»

Թէրճիմանը Լֆֆեաբ—Լրմէնիսթան գօմիսէրլէրինին տայրէի մէզունիյէթինէ տայիր Սբր Հէնրի Լէյլրտըն եաղտըղը շու իպարէլէր, գօմիսէրլէրին պիտայէթի մէմուրիյէթինէ պէրու սէրիզ մահ կէչիրիլէն սօնրա, եաբրլան շէյլէր կէօզ էօնիւնէ կէթիրիլահիքտէ, էհէմմիյէթի հայիզ օլապիլէճէյի տերքեաբ պուլունտուղունտան, թէրճէմէսինի զայիֆ կէօրմէմիշ տիր։

Ն.° 43

Մ-ժօր Թրօթթըրտոն Լօրտ Սալիսպըրիյէ.

Տիարպէքիր, 9 մայիս 1879

(Ֆրէնչերը Դ-Ռ-Ռիէնէ։)

«Մաէթթէէսսիֆ տէրիմ քի պու վիլայէթին հալի ասլա միւճիպի խօշնուտի օլաճագ պիր սուբէթտէ տէյիլ տիր։ Ֆագաթ մէմնունումի քի Բուս գօնսօլօսու Մ. Եաքիմանաքի նիհայէթ պուրայա միւվասէլէթ իթտի. չունքի պէնիմ Տիարպէքիրտէն զայպուպէ. տէօղիւ ումումատան խուսուսա նագլ իտիւպ, պիզիմ մէմալիքին ինզիզաթ վէ էմնիյէթինտէն պիր աղ պահս իտէլիմ։

Լսպապը էմնիյէթին պիր նէվի օլան եօլլար վէ սայիր վէսայիթին պիզատէ մունթազամ օրմալը, պունտան կէրէք էհալի վէ կէրէք հիւքիւմէթին բէք չօղ միւթէզարրուր օլմագտա պուլունտուղու չիւպհէսիզ իսէ տէ, պու էսպապը իքմալի՝ ումուրը նաֆիսընը թարագըսընա միւթէվագգըֆ օլուպ, պու տա պիր աղ գուվվէի մալիյէյէ վէ պիր աղ տա վաղթ ու զէման միւրուրինէ միւթէվագգըֆ պուլունտուղունտան, չիմանլիք պունտան պահս իթմէյէրէք, եալընըզ էմնիյէթին տիկէր ճիհէթտէն եանի էշասը միւզիրէնին վիճուտի իլէ պուզուրան վէ ասըլ էմնիյէթ տէտիյիմիզ էմնիյէթտէն պահս իտէլիմ։

Պու տա իքի գրսմա թադսիմ օլունապիլիր քի, պիրի գասապալարընը իչինտէ վէ սօղագլարտա, վէ իքինճիսի տըշարրտա վէ պէօյիւք եօլլարտաքի էմնիյէթ տիր։

Պիզատէ պու իքի ճիհէթին հէր պիրինտէ էմնիյէթ մէֆզուտ տուր տէյէպիլիրիզ. լաքին էինէ գասապալարընը իչինտէքի էմնիյէթսիզլիքի ֆէվգէլատէ օլուպ, վաղթի վաղթի ատէթա գասապալար վէ մէմկէքէթլէրիմիզ պիրպիրլէրի իլէ գաթը մուխապէրէ իթմիշ կիպի հէր նէվ իրթիսալթ վէ միւնասէպաթտէն մահրում գալըրլար։

Պու իսէ հէր քէսի պիզար իտուպ, իչինտէն կիւճիւնտէն պալըգմագլա, թիճարէթ վէ սէրվէթը մէմկէքէթ քիւլլի զարար ուզդյանա ուզրատըղը կիպի, իչէրի թարաֆընտան իճապը օլունարագ ճէսարէթ իտէնլէրին տախի, չօղ տէֆա սօյուլմասընը վէ պաղը տէֆա գաթլ օլունմասընը մուճիպ օլմաղլա, պու սուբէթլէ տախի մէմկէքէթի բէք չօղ բախնէտար իտուպ, էհալիյի տահա զիյատէ խէվֆ ու տէհլիթէ տիւշիրիւր պիր հալը մէյսուսէթիշիմալտը։

Վագտա պու հալ եալընըզ պիզէ մախսուս պիր շէյ օլմայրպ պունտան Ամէրիկա վէ իթալիա իլէ սայիր Լէվրօբա մէմալիքինտէ տախի պուլունմուշ իսէ տէ, մէտէնիյէթ թէրագգը իթտիքճէ, պու մէմկէքէթլէրտէ տէվլէթլէր մունթազամ վէ սաղլամ գուվվէթլէր թէրթիպ իտէրէք, վէ զապթ ու բապթը կիւզել պիր ուսուլինի պուլարագ, բէք պէօյիւք պիր գօլայըզա եշասը մուզիրրէնին վիճուտինի գալըրրըպ, էմնիյէթի իսթիհսալ իթմիշլէր տիր։

Հէր նէ գատար քի ֆագը ու ղարուրէթին իճապը իլէ Լէվրօբա գասապալարընտա տախի եանքէսիճիլիք վէ տօլանտըրըճըլըգ էքսիք օլմամագտա օլուպ, պունուն էօնիւ ալընմագ բէք միւշքիլ վէ բէք չօղ էապապա միւթէվագգըֆ իսէ տէ, միւսելլահ օլարագ էվ տէլիպ սօյմագ վէ եօլլարտա պէօլիւք պէօլիւք կէզիպ միւրուր վէ ուպուրա մանի օլմագ կիպի ֆէզահաթլարա ճէսարէթ իտէճէք խըրսըզ վէ հայտուտլարըն Լէվրօբա մէմալիքինտէ հիչ էսէրի գալմամըշ տըր տինիլէպիլիր։

Հագիգաթէն տէ պէօյէ պիր սարը մէտենիյէթտէ հէր քէսին էվինտէն վէ եա գասապա եախսօտ գարիյէսինտէն տըշարրյա չըգմայա վէ պէքի իչինտէ սաաթի տուրմայա ճէսարէթ իտէմէմսի հիչ պիր վաղթ եագրշարրըրլամայաճագ պիր հալ տըր։

Պունուն իչիւն պու հալ Լէվրօբա մէմալիքինին հէր թարաֆընտան գալդըրը կիպի, պիղտէն տախի գալդմանընը վաղթը տըր։

Պունուն գալդմասը իսէ իքի չէյէ միւթէվագգըֆ տըր։ Լվվէլա, զապթ ու բապթա վէ մուհաֆազատ էմնիյէթէ մէմուր օլան հաֆզատ էմնիյէթ մէմուր օլան ինգիզաթ վէ ժանտարմա կիպի հէյեթլէրին իքմալ վէ ընտահ վէ ինթիզամընա, վ

Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն կալուածոց Պատուարժան Հոգաբարձութիւնը կալուածներէն նորաշէն պանդոկն պայմանագրութեամբ վարձու տուած է Սերաստացւոյ մը ներկայ տարւոյս փետր. 1 էն 2 տարուան համար։ Այս անգամ Հոգաբարձութիւնն ուզելով ջրել իւր ստորագրութիւնը և պայմանագրոյն տրամադրութիւնքն ջնջել, դեռ պայմանաժամը չի լրացած ամենայն բռնութեամբ վարձակալն արտաքսելու բուռն միջոցին կը դիմէ առանց ուշին տալու յիշեալին աղերսանաց և օրինական բողոքներու։

Թնդրոյն ամենէն զարմանալի կէտը սա է որ այս խառնակ և խաղաղութեան կարօտ ժամանակին մէջ Հոգաբարձութիւնը իւր բռնութեան օգնական և մասամբ գործիք կառնէ մեր Մշեցի եղբայրներն որք անցեալները խումբով դիւղեր ատեն պանդոկը կը լեցուին։

Վարձակալը՝ որ Սերաստացի ազգային մ'է, անշուշտ իւր հայրենակիցներէն պաշտպանութիւն պիտի գտնէ այս լեռնական աբարմանց դէմ և ատի ուրիշ բան չի պիտի ծագի, բայց եթէ Մշեցիի և Սերաստացիի կռիւներ, այսինքն եղբայր եղբօր դէմ, և Հոգաբարձութիւն տեղի և դրդում տուած պիտի ըլլայ այս ազգային խառնակութեանց։

Ենթադրենք որ վարկեան մը Հոգաբարձութիւնը իրաւունք ունենայ իւր վարձակալը վռնտելու, սակայն կարծեմք թէ օրէնք և իշխանութիւն չի պակիր Պոլսոյ մէջ թէ ազգային և թէ կառավարական՝ արդարութիւնն և իրաւունքը գործադրելու։

Լաւագոյն կը լինէր՝ ըստ մեզ, այս իշխանութեանց միոյն դիմել և անով իրաւունքը կատարել, քան թէ ԷՒՐԻՒՆ բերելով դուռ կոտրել և Մշեցի մեր միամիտ եղբայրներն կռիւի դրդռել։

Սակայն քանի որ Հոգաբարձութիւնը կը մտնայ իւր պաշտօնին վերաբերութիւնքն, և գոգ կրնք կը շարժի ծանրապէս ու անիրաւութեանց կից տալով ազգատ ազգայնոց, քանի որ նա իրաւանց սահմանէն դուրս յարձակելով սանձարձակ՝ կերթայ տկարին չոր պատառիին յափշտակել նորա արդար իրաւունքը ոտքի տակ առնելով. քանի որ չը յարգեր խաղաղութիւնն և կուսակից կը լինի կռուոյ, մեզ կը մնայ միայն յանուն արդարութեան ձայն բարձրացնել հրապարակաւ և բողոքել Ազգին և Ազգ. իշխանութեան այս անիրաւութեանց դէմ դեռ վերջնական միջոցի չը դիմած՝ որ կրնայ բաւական ծանր ըլլալ։

Թարգմ.

Թերթերուն Լիֆէրը. — Պարատէ միւնտէլիճ մէթուպին սահիպի՝ իշխու իթիրազ վէ իխթարընտա հագգը օրտուղունտանպու պարատէ Ազգ. Վարչութիւնն նազարը տիզգաթընը ճէլպ իտէրիզ։

ԿԷՄԼԻՃԻՔ

Աթիտէքի մէքթուպ մանպասընը զա վասլ օլմուշ տուր.

Միէլիթ.

Ղազէթայը միթէպէրինէզին սիթիւնէրինի թէզնին իտէն նիճէ միւֆիտ միւթալէա վէ միւպահասալարընընը գրաթը իլէ հիսս իթիմէքտէ օլտուղումուզ պաղը սիրուր վէ պազը հիւնէնիզ հավատիպէր նիզանէն ճէսարէթ ալարագ. պուլունտուղումուզ շուկէմլէիք դազասընը ահվալը միւթէնէվիսընը էնգարը ումուտիյէ գոնուլմազ շաեան կէօրտիյիւնիզատ, մէվսատը աթիյէնին տէրճինի իրթիմա իտէրիմ։

Պէնտէնիզին պունտան իւչ տէօրթ հաֆթա մուգատէմրիճիլիզիւրէ Բազար քէօյիւ նահիյէսինէ կիտէրէք, նահիյէի մէզբիւրէնին նուֆուսնա վէ գուրանա էքսէրիյէթնի թէչրիլ իտէն Հայլարընընը մէարիֆճէ օլան թէքեասիլ վէ ինմալարընտան իլէրի կէլմէ պիր ճէհալէթին սէմէրէսի օարագ իթթիֆագ ըզլըգ իչինտէ եաշատրգլարընը մահէթթէսսիֆ կէօրտիւմ։ Էզճիմէ Եէնի քէյ, Զէնկիլէր, Օրթա քէյ մէքթէպլերի բէք նիզամընը պիր հալտէ օլմադըգա, չօրպաճըլար իլէ էհալի պէյնինտէ թէքէվվիւն իտէն ատավէթ վէ պիւրուտէթին տէֆ ու իդալէսինէ վէ մէարիֆին թէքէսիրիւնէ չալըշմալարընը, միւթէպէր կազէթանըզ վասէթասըյա թավսիյէ իտէրիմ։

Պու գարիյէլերին թիճարէթ վէ զըրաաթճա օլան մէհարէթլերի օտուգճա թագտիր օլունուր իսէ տէ, ասլա չօսէ եօլընը օյմասրգ-տան պաչգա, եէքտիկերինէ եաղըն օլան թարիգլերինին տախի պիւթիւն պիւթիւնէ պօպուգ վէ կէչիմէզ պիր հալտէ օլտուղունու կէօրէրէք ասլա գայտ իթմէզլեր. հէյլէ կէմվէքտէն եէնի-ճէհիրէ գատար ինչասը, Պրուսա վալիսի Ռէմվետ վէֆիզ բաշա հազրէթլերինին էմրլերի իգթիզասընտան օյմաղա, թարիգի մէզբիւր ինչասընա էլան գուրան մէզբիւրէ էհալիսի քէմալի կէրմի իլէ չալըշմագտա իսէլէր տէ, քէնտի գաբիյէլերինին եօլարընը տա պուինչաաթա իլավէ իտէրէք եաբմաղա ասլա արզու կէօսթէրմէէքտէ տիրլէր։ Պունտան մատտա պու եօլ իչինտէ ֆահիշ ֆիյաֆիլերէ միւթէզիմիլերէ վէրիլէն մէպալիգ հէմ քէնտի եօլարընը թէսվիյէ իտէր վէ հէմտէ պու մէպալիգան մէքթէպլերէ տէ էրէյիճէ բարա սէրմայէ բէյտա օլուր. պունու քէնտի տիրայէթ վէ ֆէթանէթլերինէ իհայէ իտէրէք կէչիրիմ։

Պու սէնէ հէր թարաֆտա օլտուղու կիպի, պու հէվալիսէ տախի գօզա վէ պուզտայ մահսուլու աղ օլտուղունտան, էհալի պիր հալը զարուրէթտէ վագթ կէչիրմէքտէ իքէն, կէմէիք գայմագամը, վալի բաշատան ալարընը պիր էմրուզլինէ հէման Բազար-Քէյլինէ կիտէրէք, էհալինին հավայիճի զարուրիյէսինտէն օլան մէրքէպ, սըզրը, վէ ատ, ուն վէ պուլամալարընը սատարարագ, կէրէք սէնիյին սապրգա վէ կէրէք սալը հայ էմլագինտէն քիւլիյէթէ ադճէրլը թահսիլ իթմիշ վէ վիրայէթէ կէօնտէրմիշ տիր։ Լէհարինին թադաթը խալիճինտէ պու տէրէճէ սրգըլարրրլաար, պաշլըճա մահսուլ վագրմիէրինտէ թահսիլ տիգգաթ իտիմ յէրէք, վագթի կէչիրմիշ օլան պիր թագըմ նատէհ միւտիր վէ թահսիլտարլարին գայտարզրգլարընտան իլէրի կէլմիշ օլտուղու կիւն կիպի աշիքտար իսէ տէ, պու տա քէնտի պէտպանթի Հայլարգլարընը պիր սէմէրէսի վէ միւքտաֆաթը օլմալը տուր։ Հէյլէ Սիօլիօղ, Կիւրէ, վէ Գարասաք Հայլարընին զիյատէսի իլէ սրկկին վէ տարտա պուլունտուգլարը պիր վագրթատա, գօսգօճամանն պիր Սիօլիօղ գարի յէսինին՝ էմլալի տէվլէթէ բէք ճիւզի պիր պօրճ գալմըշ տուր. պու տա պաղը աղնիանին դիմմէթլերի տիր։ Նասրլ քի էվվէլճէ արզ իթտիմ, պունարընն քեաֆֆէսի ճէհհալէթին վէ եէքտիկերլէրինէ օլան շավսի ատավէթլերի նին էսէրի օլտուղունտան, պիչարէ Պէյնի նամ Հայ գարիյէսի է հալիսի տախի իթթիֆագ սըզլըգ եիւզունտէ, հէման պիրպիրլէրինի բարալայտագ տէրէճէտ, եէկոնիկերինէ տիւշման տրրլար. հիւբիւմէթ իսէ, էհալիի մէզբիւրէնին ինչասրլար միւքէլլէֆ օլտուղու նէնի-ճէհիր թարիգինտէ հիսսէլերինի ֆահիշ ֆիյաթլէ պիր միւլթեզիմ իհալէ իտիւպ, ադճէսինի նագտէն թահսիլ իթմէք իչիւն իմթիաղ վէ մընթարլարը. նը պիրա հիւքմ կիւնլերճէ հապս իթմիշ, վէ պիր մզգտարընը տա մահպուսիյէթ թէհտիտիլէ թահսիլ իտէճէյինտէ շիւպհէ պուլուն. մամիշ տրր։ Պու սէֆիլ էհալի քէնտի պօրճլարընը ֆահիշ ֆահիշ թէէտիյէ իթմէք իչին, տիկէր եօլ միւթէզիմլէրինին եանլարընտա իչէրիպ, սպարգլարը բէք ճիւզի պիր կիւնէյիբլէրինի օյ տիկէր միւքէլլէֆ օտուղլարը պօրճլարընա վէրիյօրլար վէ էքմէք բարալարընը պիչ իչինէն չըգարմայօրլար։

Բազար քէօյիւ հիւքիւմէթինին հապսխանէսինտէ պիրա հիւքմ ճինայէթ մաղնունընարը իլէ հուզուգա միւթալիգ իշլերտէն տօլայը հաֆթարաճա մահպուս Հայլար կէօրտիւմ։ Պու մահպուսխանէ ասլա այտընըզ արմաղ վէ ապտէսխանէսի տախի իչինտէ տիր։ Պու մահալ պաղէն վերկի պօրճլարընը թէէտիյէ իտէմէէն ֆագիր քիմսէլերէ տէ կիւնլերճէ մէքեան տրր. ասլա բուի թէսէլլի. եէթ կէօսթէրմէեիպ վէ աղղընան քիւֆր վէ հագարէթլէ ամթէշ բիւսկիւրէն սէրթ պիր գընտանճը թահթը իտարէսինտէ տիր։ Զէվալը մահպուսյին ճիրմէսի Հայ իտիլէր։ Միւսթէնտա օլարագ պիր իսյամ մահպուս օլան, օ տա զալթիյէ դօղուշլարընտա պարընարրրը։ Հէյլէ կէմվէքը Նայիպի խանիլ էֆէնտինին հիմմէթի սայէսինտէ, մէրգուման սէֆիլ մահպուսյինտէն պաղըրընը իթթիհամ գագ թագը իճրա օլունտու, վէ պաղը տա հուգուգլարընը թէսեիի զըմընտա կէմէքը մահքէմէի պիտայէթինէ ճէլպիթտիրիյտի։

Կէչէնէրտէ իքի պէօյիւք սիւվարի սաբէրի վաբօրը մախսուսէ իսքէլէմիզէ կէլիպ. իյնէ կէօլ վէ քէօթտէճա ճանիպինէ կիթմիշ, վէ քէզահք սիկէր վաբօրլար իլէ պիր թապուր բէտիֆ կէլէ։ էքմէք մամավ գազասընա կիթմիշ, վէ պու կիւնլերտէ տէ պիր թապուր Պուրսա բէտիֆի կէլիւպ, սիպարընա միւթեէնիի հարքէթ պուլունմուշ տուր։ Կէչէն սէնէ կէլարի կիպի պու էանատէ տախի պիր ինկիլիզ միհէնպա վաբօրու լիմանըմըզա կէլէրէք պիր միւտէթի սոնրա կիթմիշ տիր։ Իսքէլէվիլին պաշլըճա իմբրաճաթան պուլունան քրըմ մատէնինի թահմիլէն ինկիլիզէրաեա կիթմէք իչիւն լիմանըմըզատա պիր վաբօր պուլունույօր։ Բօսթայ շյմտի իճրա իթմէքտէ օլան սէրի իլ հարէքէ թայիա նամ վաբօրու հիւմայուն իչիւն թիճճար վէ ասալի պիտաէսիյէ մէմնուն տուրլար. ինչ պէչ կիւն մուգատէմ վուգուպուլան պօրա վէ ֆուրթունա սէպէպինտէն բօսթարար բէք նիզամը իչէյէմէտի իսէ տէ, էնէնէ սրբասընա կիրան։ Իսկէ էյէ էնէնէ խարճճէն քիւլիյէթի զալխրէ կէմէքտէ օլուզ ֆիթթար գալի տիր։

* * *

ԹԻՎՃԻՀԱԹ

Մէնշիսի Ալան աղալըղը՝ խազինէի խասսա նազրը սապրգ Ալի Ռիզա պէյ էֆէնտի հազրէթլերինէ, խազինէի խասսա խատէսի՝ Պանդը Օսմանի մէմուրլարընտան Գաղաղեան Յակոբ էֆէնտիյէ թէվֆիհ պույրուլմուշ տուր։

ԹԻՎԼԻՍ

Աֆոն Ռիսբէք

Բարիզ 31 դեկտ.

Ինկիլիզ կազէթալարընը Բարիզաեն ալըգ նէյր իմտիրքէրի պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Ֆրանսանըն եէնի դապինէսի սիւֆէրտա պէօյիւք թէպէտուլտի իճրա իտէճէք տիր։ Մ. Թիսօնըն՝ Մ. Ֆուրնիէ եէրինէ Սթամպուլ սէֆիրլիկինէ թային օլունաճաղընա տայիր Բարիզին տէվայիրի բուլիմիգըյէսինտէ պիր չայա տէվէրան իմտիրկի տէ մէզբիւր թէլէկրաֆտա միւնտէրիճ տիր։

Վիէննա 31 դեկտ.

Գարատաղ բրէնսի տիւնքի կիւն Պարսն տը Հայմէրլէյէ խապէր վերմիշտիր քի, Տէրսատէթտէ տիւվէլը մուազզամա սիւֆէրտասը Պապը Ալինին կուսինա վէ Բլավայը թէսիմ իթմէք էլղէմիյէթինէ Արնաուտայը գանտարմագ թէտպիրինի թագտիր իմտիքէրինտէն, վէ խուսուսյէ Աւսթրիա գապինէսի քէնտիսինէ (բրէնսէ) թէպլիզայը միհիմմէտ պուլունաբզնտան, կուսինա իւզէրինէ հիճում իթմէ յէ միհէ յիա օլան ասքէրինին հարքէթինին հէնուզ թէէնիր իթմէյէ դարար վէրմիշ տիր։

Մէվսուդէն խապէր վերիրլա կինէ կէօրէ, գօնթ Գալնօքի բէթերապուրկտա պարոն տը Լանկենաւն եէրինէ Աւսթրիա-Մաճարիսթան սէֆիրի թային օլունաճաղ տը։

Յունվար 8 տէ եէնիտէն իճթիմա իտէճէք օլան մէպուսան հէյէթլէրինտէ չէտիտ միճատէլէրին վուգուու մէմուլ տը։ Իչպու միճատէլէրը էվվէլա 40 միլեոն ֆորինլիք պիր աչգ հագգընտա ճէրէյան իտէճէք, վէ պու աչգ իհթիմալ քի եէնի պիր խթիգրազիլ գաբաարլաճաղտը, դիրա թէքլիֆ օլունան եէնի վերկիլէր բէք չոգ մուգավէմէթ թէսատիֆ իտիյօրլար։

Բէղալիք Մաճար կազէթալարընն պէյանընա կէօրէ, Պօսնա վէ Հէրսէք հագգընտա միւզաքէրէ ճէրէյան իտէճէք տիր, զիրա թէէջէք քիրնամէյէ ճէվապէն իմբէրաթօրուն իրատ իթտիկի նուլթ՝ Աւսթրիանըն էյալէթէյինը մէգքիւրէթէ յնտէ իյֆա իթմէք իւզրէ Լվրօպա թարաֆրնտան տէրէօհտէ իթտիկի մէմուրիյէթտէն պահս իթմէյիպ, անճագ հիւքիւմէթին օ էյալէթլէրտէ հուսուլէ կէթիրէճէկի ինթիզամ ու սատէթտէն պահս իթմիշ տիր։

Էլ հասրլ հիւքիւմէթին՝ մէմալիքաթ պուլունան Սլավ էհալիսի հագգընտա օլան բօլիթիգասը, մէպուսան հէյէթլերինտէ միւխթէլիֆ ֆիդալար թարաֆրնտան թահթը միւզաքէրէյէ ալընաճաղ տըր։

Վիէննա կազէթալարը՝ Մաճարիսթան իլէ Խրվաթիսթան արասընտաքի մուգավէլէնամէ միւտէթինին մուվագգաթէն պիր սէնէ իչիւն թէմտիտինի թագտիր իսկյօրլար, վէ տիյօրլար քի։ պու միւտտէթ զարֆընտա Աւսթրիա—Մաճարիսթանտա Սլավրրրն հալ ու մէվգիի ալէլ ումումի թէսվիյէ օլունմալը տըր, դիրա Խրվաթլարան մատտա Զէքլէր տախի՝ մէմալիքին միլէլի միւխթէլիֆէսի մէյանընտա օլան բօլիթիգա մէվգիլէրի հագգընտա միւզալաղալը միւթալէպաթտա պուլունույօրլար։]

Լօնտրա 31 դեկտ.

Բէսմի կազէթասա իլան օլունտուղունա կէօրէ, Մ. Լասէլ Պուլկարիսթանա ժէնէրալ գօնսօլօս վէ բօլիթիգա մէմուրու թային օլունմուշ տուր։

Ինկիլիզ հիւքիւմէթի քեապիլտէ ժէնէրալ Բօպերթսին էլինէ տիւշմուշ օլան Բուս էվրագընը նէյր իթմէմէէ գարար վէրմիշ տիր։

Աֆղանիսթանտա ինկիլիզլերին միւշքիլ պիր հալտէ պուլունտուգլարընա տայիր պէէանը մէմնունիյէթ իտէն միւխթէլիֆ Բուս կազէթալարընտան պուրատաքի կոպէթալար ֆրդրալար նագլ ու տէրճ իթմիշլեր տիր։

Հինտիսթան մալիյէ նազրը սը ճօն Սթրաչէյ՝ Հինտ ահվալը մալիյէսինին մուճիալի էնտիչ օլմասրընը սուրէթը գաթիյէտէ պէեան իթտիքտէն մատտա հաթթա մէմնուն օլաճագ պիր հալտէ օլտուղունու տա իսպաթ իտիյօր։

Լօրտ Նարիբը տը Մակտալընն Լօնտրայա միվասէլէթի՝ հիւքիւմէթին ալէլ ումումի ահվալը ասքերիյէյի վէ անգարիպ պէրիյէ վէ պահրիյէճէ իճրասը լազմ կէլէն իսլահաթը թահթը միւզաքէրէյէ ալմագ արզուսընտա պուլունտուղունա պիր տէլիլ վէ իսպաթ ատտ օլունույօր։ Պիր իլանը բէսմիտէն անկշըլըմը-

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ԹԷՔԲԱՐ ԲՈՒՄԷԼԻ ՃԻՀԷԹԻ

Խասար մուգատատէմի սուլէյմէնին գապուլի։— Միւթարէքէնին ագտը։

(741 Նոյմբէրտան դէվամ)

Բ.

Մուհարիպ թարաֆէն արասընտա միւսալէհանըն ագտը իչիւն Բուսիա թարաֆընտան վուգու պուլան էսասը գապուլ իթմէք իւզրէ Գապը Ալինին թէքլիֆի, վէ մուրախասալարը պուլունան տէվլէթլու Սէրվէր վէ Նամրգ բաշալարհազարաթընին մուվաֆգաթը իւզէրինէ, Բուսիա օրտուսընը պաշ գօմանտանը՝ ամէլիյաթը ասքէրիյէյի թաթիլ իթտիրմէկէ հազը օլտուղունը պէյան իթմիշ տիր։

Պիր միւթարէքէ ագտը իչիւն պաշ գօմանտան էսալէթլու կրան տիւք թարաֆընտան՝ հարպ իւզրէ պուլունան օրտունուն էրքեանը հարպ բէիսի եավէրը հարպը ումումի Նէգօրօիչիէքի, վէ մուավինի՝ հաշմէթլու իմբէրաթօր մայթինանէն ժէնէրալ մատ օր Լէվիցքի, վէ Պապը Ալի մուրախասալարը թարաֆընտան էրքեանը հարպ ֆէրիդի Նէճիպ բաշա վէ էրքեանը հարպ լիվասը Օսման բաշա մուրախասա թային օլունմուշլար տրր։

Զէվաթը միշարիէյհիմ հայիզ օլտուգլարը իգթիսարը թամմա թէվֆիգան չէրաիթի ատթիյէ իւզէրինէ իթթիֆաֆ հուսուլէ կէթրմիշլեր տիր։

1° Մուղաբրաթը սուլհյէնին ատվամ իմտիրկի միւատէթտէ վէ միւզաքէրաթը մէզբիւրէնին պիր նէթիճէի հասէնէյէ միւնճէրը օրմասընա վէ եախոտ միւնզաթի օրմասընա գատար, պիր թարաֆտան Բուսիա, Սըրպիսթան վէ Բումանիա օրտուլարը, վէ տիպէր թարաֆտան թիւրքիա օրտուլարը արասընտա պիր միւթարէքէ ինիգատ իթմիշ տիր։ Շայէտ միւզաքէրաթը սուլհյէ միւնգաթի օլտուգտա, մուխասէմաթա շուրու օլունմազտան իչ կիւն եվվել հէր իքի թարաֆ միւթարէքէյի լաղվ իլէ, մուխասէմաթա պաշլանաճաղը թարիխ վէ սաաթը տիկէր թարաֆա պէեան իտէճէք տիր։ Իքի թարաֆը պիրի պու պապտէ ալարը էմրի ալիյի մահալինտէ տիկէր թարաֆա իչար իթտիյի սաաթտան իթթի գարէն իչ կիւն պու մէօհլեթ ճարի օլաճագ տըր։

Բուսիա հիւքիւմէթը իմբէրաթօրլիկի գարատաղա ամէլիյաթը հարպիյէսինի թաթիլ էյլէմէսինի, վէ Բուսիա իլէ Թիւրքիա արասընտա ագտ օլունան միւթարէքէ չէրաիթինի գապուլ էյլէմէսինի թէքլիֆ իտէճէք տիր։ Գէզաֆիք Գապը Ալի տախի էմարէթը միշարիլէ հա ալէյհինտէ օլան ամէլիյաթընը թաթիլ իտէճէք տիր։

2° Միւթարէքէնին չէրաիթի գապուլ օունուգ իմգա իտիլի. կի տագիդատան իթթիպարէն միւթարէքէ ճարի օլաճագ տըր։ Հէր հանկը պիր թարաֆրն ասքէրի պու միւտաէթտէն սօնդրա ատթիտ թային օլունան խաթթը հուտուտու թէճավուզ իթմիշ պուլունուր իսէ, հէմ կէրի տէօնէճէք, հէմ տէ ο էանատէ ալարընը եաղմաեը տա իտտէ իտէճէք տիր։

3° Լասսը սուլհյէտտէ մուգավէլէ օլունտուղու վէճհէլ՝ վիտին, Բուսօղ վէ Սիլիսթրէ գալէլերի թախլիյէ օլունտուգտան մատտա, ասասքիրի Օսմանլիյէ Շահանէ՝ Պէլկրատճը, Բազկրատ վէ Հաճի օղլու Բազարճըղընը տա թէրք իտէճէք տիր։

Պինապէրին պիր թարաֆտան Բուս, Սըրպ վէ Բումէն օրտուլարը վէ տիկէր թարաֆտան Օսմանը օրտուլարը արասընտա թային օլունաճաղ խաթթը հուտուտ պէր վէճհի զիյը չէրաիթինի գապուլ էյլէմէսինի թէքլիֆ իտէճէք տիր։ Գէզաֆիք Գապը Ալի տախի էմարէթը միշարիլէ հա ալէյհինտէ օլան ամէլիյաթընը թաթիլ իտէճէք տիր։

Ցահա իլէրուտէ խաթթը հուտուտ Մէտվան, Ցէլի Գամիրդ վէ Պօղազ տէրէ ըրմաղլարը պէյունա կիտէճէք վէ Օղանը քէյ իլէ Հաճի տէրէտէն Միսէվրիյէ գատար իմթիտատ իտէճէք, վէ եէնէ պէշ քիլօմէթրօտան իպարէթ օլան պիթարաֆ ֆասըլա՝ պու նէհրլէրին իքի սահիլի պէյունատան տէնիզէ գատար վէ տէնիզ քէնարը պէյունատան Ցէրգօս կէօրիւնէ գատար կիտէճէք տիր։— Մա մանֆիհի Բուս ասքէրի գօլայճա էրզագ թէտարիք իտէպիլմէք իչիւն Գարատէնիզ սէվահիլի իւզէրինտէ եաղընը Սահեօլու Պարիգաղլա Միխայը իշղալ իտէճէք տիր։

Խաթթը հուտուտ Ցէրգօս կէօրիւնէն Զէքմէճէ վէ Գարաչալը թաբիզլիյէ սօղրուճա իլէրլէյուպ, Գարա սույն սաղ քէնարընտա տէմիր եօլուն օրթա եէրինտէն կէչէճէք վէ Մարմարա տէնիզինէ գատար մէզբիւր սույն պէյունատան կիտէճէք տիր։

Ասքիրի Օսմանլիյէ իմթիհանամի խաթթընը վէ Ցէրգօսը, խատրմ քէօյիւնիւ վէ Պէյիւք Զէքմէճէյի թաթիլիյէ իտէճէք տիր։ Թիւրքէրէն ճիհէթինտէն խաթթը հուտուտ Գարատէնիզ սէվահիլի իւզէրինտէ տօղրուճա Ա.յ-եօրկի վէ Ա.գ-Բունար թաբիգլիյէ իմթիատատ իտէճէք տիր։ Ա.րա եէրտէ օլան արաղի Օսմանը վէ Բուս խաթթլարը արասընտա պիթարաֆի ֆասըլա օլաճագ վէ միւթարէքէ տէվամ իթտիյի միւտտէթճէ արաղիի մէզբիւրէ իւզէրինտէ իսթիհզամնէ եաբըլաճագ, նէ արթըրըլաճագ վէ նէ տախի թամիր իտիլէճէք տիր։

Մա մարա տէնիզինտէն պէտէն խաթթը հուտուտ՝ էկիրիզօլու. պօղազը թարիգլիյէ Շարքէօյտէն Ուրչայա վէ տահա իլէրուտէ Ա.գ տէնիզ պէյունատա Ցէտէ աղաճ վէ Մադրիյէ գատար կիտէճէք տիր, վէ Մադրի տէ տախիլ պուլունաճաղ տըր։ Պատէհու Մէրիճէ տէօբիւլէնսուլրը վէ Ա.գտէնիզի ագան ըրմաղլարը բայ օլունտուղու խաթթատան ճումայա գատար իմթիտատ իտէճէք տիր։

(Տէվ-Գ)

ղընա կէօրէ, Հինտիսթանտա ինկիլիզ օրտուսընը մէվճուրը 190,000 նէֆէրէ պալիզ օլուպ, պունուն 65000ի էվրօպալը տըր։ Զանն օլունտուղունա կէօրէ, էվրոպալըլարտան իպարէթ օլան ալայլարըն ատէտի բէք չօղ արթըըլյանադ տըր։ Ինկիլիզ պահրիեէսինին զբրհը սէֆանին 56 ատէտէ պալիզ օլմուշ տըր։

ԲէթԷրսպուրկ 31 դեկտ. Վիւքէլճա հիչ պիր թէպէտուիլ վուգու պուրմայանադ տըր։ Գոնթ Շուվալօֆ Մոսկուա վալիսի թային օլունմուշ տըր։

Զանն օլունտըղընա կէօրէ, Ռուսիա Պէրլին ահանամէսինէ մուզայիբ պիր բօլիթիկա թուրթմադ իչուն Ֆրանսայա եագլաշմաղա չալըշըյոր տէյու։ Անէման կաղէթալարընդն իչուա իթտիրէրի հավատիսի Բուսիա հիւքիւմէթի Պերլինաէ թէգզիպ իթտիրմիշ իմիշ։ Պիլաքս Բուսիա՝ մէգքիւր ահանամէնին հարգիյէն իճրատընը արզու իտիյոր։

Աթինա 31 դեկտ. Գրալըն նութդընա ճէվապ օրատադ թէշէքքիւրնամէ հագդընտա միւզաքէրատ 13 կիւն տէ. վամ իտուպ, սիւն խիթամ պուլմուշ տըր։ Հիւքիւմէթ 71 ըէյէ գարշը 99 ըէյ գաղանմըշ տըր։ Անթը աղա ըէյ վերմէմիշէր տիր։ Թէշէքքիւրնամէտէ՝ գրալըն նութդընն պաշլըճանօգթալարը թէքրար օրունմուշ, վէ պիճիւմէթ թատիրատ բէտատ իտիրմիշ տիր։

Հիւքիւմէթ՝ Օսմանլը–Եունան մէսէլէսինին ահվալը հաղբէսի հաղգընտա պիր դաշ կիւնէ գատար տանա տօղրու մալիւմատ վերմէյի վատ իթմիշ տիր։

Վիէննա 31 դեկտ. Սըրպիսթան հիւքիւմէթի իլէ Ավսթրիա տէվլէթի մէյանէսինէ ինսթիրֆամը ճիտտիյէ մէվճուտ տուր։ Ավսթրիա հիւքիւմէթի՝ Սըրպիսթան տէմիր եօլլարընդն Մաճարիսթան տէմիր եօլլարը իլէ իրթիսադ իտիրմէսի պըմնընտա, Սըրպիսթան տէմիր եօլլարընդն իչլեթմէ վէ սայիր մէսարիֆլէրի. նի թէսհհիւտ իտէյօր։

Սըրպիսթան հիւքիւմէթի իսէ, տէվլէթը Ավստրիա Պուլկարիսթան աէմիր եօլլարը մէսէլէսի մուգավէլէթը մախսուսէ իլէ հալ օլունմամըշճա, Սըրպիսթան տէմիր եօլարը իչուն պէօյլէ պիր սուրէթը թէսվիյէյի գապուլ իթմէյօր, վէ մէսէլէի մէգքիւրէնին հալլի իչուն տէվլէթը Օսմանլիյէ վէ Ավստրիա վէ Սըրպիսթան վէ Պուլկարիսթան մուրախասալարընտան միւրէքքէպ պիր մուխթէլիթ գոմիսիոնուն թէշքիլինի թալեպ իթմէքտէ վէ պու մատտէ Պերլին ահանամէսինէ մուվաֆֆը օլուսընու պէյան իլէմէքտէ տիր։

Ավսթրիա տէվլէթիպերլին ահանամէսինտէ էօյլէ պիր մատտէ մէվճուտ օրմասընը տերմէյան իլէյօր։

Մաճար կաղէթալարը Սըրպիսթանդն պու ըսրարընտան բէք մուզայիր օլուպ, Բուսիա նուֆուզունա իսնատ իտէյօրլար։

Լօնտրա 31 դեկտ. Իտալիա Պրունդնա գատար օլան անինիզ թէլի իշլէյօր։ Թապէրա ալընտըզընա կէօրէ, Թրանսվաալն իշկադը մատտէսի իւզէրինէ միւզաքէրէ իթմէք իւզրէ իթթիֆաքսէն Պէրլէր՝ վալինին էմրի իւզէրինէ քէմալը աւէքիւնթէ տաղտըրմըշլար տըր։ Զիրա վալի էհալիճէ պէօրէ պիր ճէմիյէթին թէճեմմիւնէ մուվաֆֆագաթ իթմէմիշ տիր։

Գաքիւիթատան վարիտ օլան պիր թէլեգրաֆա կէօրէ, քեապիլ սանճաղը թէմամիյլա քէսպի սիւքիւնէթ իթմիշ օլմաղա, ամէլիյաթը ասքերիյէ անդարիպ քիւհիսթան ալէյհինտէ պաշլայաճադ տըր։

Մերվ խանը Հինտիսթան վալիսինէ պիր հէյէթը սէֆարէթ իրսալ իտէրէք, ինկիլթերրա հագդընա օլան հրսսիյաթը մէչլուսունէ թիէպիվ իթմիշ տիր։

Պագը կաղէթալարըն մուխգիրէրինէն ալտրգլարը մալիմաթա կէօրէ, 8,000 քիշի իլէ Գանտահարա պուլունան ժէնէրալ ըմթէվարթ վէ չէհրը մէգքիւրը եէրլի վալիսի արասընտա պիր հիւանիւ իթիլաֆ մէվճուտ տըր։

Ժէնէրալ Սթէվարթըն երղագը բէք պօլ տէյիլ իսէ տէ, գրշ իչուն ասքերինէ բէք չօղ ղէնայիր մուպայէա իթմէքտէ կիւճլիւք չէքմէյօր։

Տէյլէ Թելեգրաֆ Ավղանիսթանտա ինկիլիզլերին պուլունտըղը հալու մէվգիի իւզէրինէ պահս իսթիյօր վէ տիյօր քի, կանտամադ ահանամէսինին քիֆայէթսիզլիկի իսպաթ օլունմուշ տըր, վէ իմ. տատալը միւվասէլէթ իսթնճէ ինկիլիզլեր սերիան Ավղանիսթանտա իլէյլէմէլի վէ հէր մուգավէմէթի տէֆ իթմէլի տիր։

Ամ. Հալ.

Գալքիւթա 30 դեկտ. Կանտամագտա 2,000 Ավղան մաղլուպ վէ միւզմէհիլ օլմուշլար տըր։

Իսքէնտէրիյէ 30 դեկտ. Իսլտիվի սապրգէն պիճիւմէթ էվլաքընը հիւքիւմէթին մէնֆաաթընա օլարագ սէրիան թահթը հաճզէ (սէքէսթրօ) արմաղա հեեէթը վիւքէլա գարար վերմիշ տիր։

(Պ. ...ոհ ԷԵՔ ԲԷԼԷԳ-ՖԼԸ)

Գալքիւթա 31 դեկտ. Բիչավէր վէ ճէլալապատ արասընտա մուխապէրէթ միւնդարիի օլմուշ տուր։

Լօնտրա 31 դեկտ. Սընդրա կաղէթասընընն Շգոտրատան ալտընը պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Բիւրզէրինէ եկթիլալար զուհուր իթմիշ, վէ իբի Բում քիլիսէսի իլէ պիր խայլի խրիսթիյան էվլէրի զասդ ու իհրադ օլունմուշ տըր։ Օրատա պուլունան ասքէր ասայիշ ու ինթիզամը իպգա իթմէեէ միւգթէտիր տէ. եել տիր։

Բարիզ 31 դեկտ. Տէրսատէթ Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Ֆուրնիյէնին խսթիֆա իթմիշ օլոուզընա տայիր պազը կաղէթալարընն նէչը իթտիկի հավատա գաթիէն եալան տըր։ Սէֆիր օլարագ եալընըզ Մ. տը Սէն-վալիէ խսթիֆա իթմիշ տիր։

Բօմա 31 դեկտ. Բաբա թարաֆընտան սըֆտըրէսմիյէ լի հայիզ օլարագ պիր մուրախասը Սթամպօլա իրսալ օլունճաղընա տայիր զուհուր իտէն հավատիս պիէսա տըր։

Բարիզ 31 դեկտ. Մ. Ֆրէյսինէ պիր թէլէկրաֆնամէի ումումի իրսալ իտէրէք, մէճլիսի վիւքէլա ըրյասէթինէ վէ խարիճիյէ նէզարէթինէ նասպ ու թային օլունտուղունու թէպլիղ իթմէքտէ, վէ տէվլէթլէր հագդընա հիւսնի նիյէթտէ պուլունտուղունա վէ հէբսիյլէ մրնասէպաթը տօսթանէտէ պուլունմագ արզուսունտա օլան դունա տայիր թէէմինաթ վերմէքտէ տիր։

Աթինա 31 դեկտ. Մէճլիսի մէպուսանտա Մ. Տէլիեանի, Պերլին գոնկրէսի մուվաճէհէսինտէ վէ Օսմանլը—Եունան միւզաքէրաթը մատտէսինտէ իթթիխազ իմտայի բօլիթիգասընը հագլը չըգարմագ իւզրէ տիյօր քի, Եունանիսթան պաշդա տիւրլիւ ճրբալ մուամէլէ իտէմէդի. տի։ Միշարիէյէ խարիճիյէ նազարը՝ հուտուտ մէսէլէսինին հալլի իուսուսունտա իլավի մեգալ իտէրէք պէեան իտիյօր քի, նէ վագրթ թէսվիյէ օլունաճաղընը սէօյլէեէմէդ, լաքին պու միւքիլաթը հալլ ու տէֆի տատա ըէք չօղ կէճիքմէեէճէկինէ մէճլիսի մէպուսանը թէէմին իտէպիլիր։

Գաուհու մէճլիսի վիւքէլա ըէիսի Մ. Դումունտուրօս, ալթմըշ միլիոն ֆրանգըզ Եունան իսթիգրազընտան պահս իտէրէք տէյօր քի, հիւքիւմէթ՝ Բարիզ սէրմայէ. տարանընդն իյինտէն մէնաֆիի ումումիյէ էն զիյատէ նաֆի չարթըր թէբիֆի իտէն սէրմայէտարա. նը թէերճհհ իթմիշ տիր։

Իշթէ վիւքէլա թարաֆընտան վուգու պուլան պու իբի պէյանաթ իւզէրինէ, մէճլիսի Մէպուսան 71 ըէյէ դարշը 99 ըէյ իլէ հէյլիթը վիւքէլա հագդընտա էմ. նիյէթինի պէյան իթմիշ տիր։

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԻԷ

Տէր,

Յառաջիկայ կիրակէ օր (դեկտ. 23) Դեր. Մաղաքեա Ս. Հայր թաղիս Ս. Թադէոս Եկեղեցւոյ մէջ պատարագելու և քարոզելու, և նոյն գիշեր ի ժամ 3 աղդային Աղամեան վարժարանին մէջ տըրուելիք հանդիսին բանախօսելու առթիւ, խորհուրդս կը խնդրէ որ ի գիտութիւն ազգայնոց հարկ եղած ազդն Ձեր պատուական լրագրոյն մէջ հրատարակել բարեհաճիք։

Մնամք յարգանօք

Ի Դիմաց Թաղ. խորհրդոյ

Ա.ահենադպիր Ա.ահենապետ

Սմբատ Կ. Մանուկեան Մելքոն Հալտեան

79 դեկտ. 19

Գատըգիւղ

ԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԶԵՈՆ ՈՒՈՒՄՈՆԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՍՆ

Ներկայ ամսոյս 22ի չարաթի դիշեր ի ժամ 2½ թաղիս երկսեռ վարժարանին մէջ պիտի ա. տենախօսէ ազգային նշանաւոր գրագէտ Ռ. Ց. Պերպէրեան է. ֆէնտի, տեսնախօսութեանն նիւթն է «Հոգւոյն կարողութիւնները»։ Ցուսալի է թէ՝ ուսումնասէր ազգայինք պիտի փութան ներկայ գտնուիլ անդ որոշեալ ժամուն։

Մուտք 2 զուրուշ։

Ի Դիմաց Ցնորէն Ժողովոյ

Ա.ահենադպիր Ա.ահենապետ

Գ. Եղբօր Թրգ. Էֆ.

19 դեկտ. 1879 (Խմբագրութիւն)

Իճատիյէ

ԻԼՄԻ ԻԼԱՀԻ

ՄՈՒԹԱՍԱՐ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՅՍԷՐԻՑԷ ՍԷՐԲԻՍԿՈՊՈՍԻՆ Վէ ԲԻԼԻ

ՊՕՂՈՍ Վ. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆ

ԹԻԷԼԻՖԻ

Սաթըլըր Սէպրոս խոնընտա վէ սայիր քիթապճըլարտա։

Ֆիյ 2 մէճիտիյէ։ 15—3

ԻԼԱՆԱԹ

Էվգաֆը հիմայուն վարիտաթ իտարէպ նատէն կէլէն իլան։

Թաղինէի հարէմլիքնատէն մաղ. պուլթ պէհէր սէնէ մուհարրէմ իթթիպարը իլէ թաթիպէրինէ ի. հալէ վէ իլզամ օլունան ադ. բաթատան Ցիվան եօլունտա պիր պապ, վէ Պապը Սէրապէրի գարշընտա Եպուպ աղա ճամիի չէրիֆի թահթընտա իբի պապ, վէ Եէնի ճամիի չէրիֆ հավլիսինտէ պիր պապ, վէ Լալէլի. տէ քէմանքէշ Ահմէտ աղա մէք. թէպի թահթընտա պիրպիրինէ մութթասըլ իբի պապ տիւքեանընն 97 սէնէսի մուհարրէմի զուրբէսինտէն իթթիպարէն թալիպլէրինէ իհալէ վէ իլզամ գելընճաղընտան, թաթիպ պուլունան թարիխի իլանտան պէշ կիւնէ գատար միւթահհիւտերի իլէ պերապէր Լվգաֆը հիմայուն վարիտաթ իտարէսինէ միւրաճաաթ իթմէսի վէ միտտէթը մէզքիւրէ թէքմիլինտէ իհալէի գաթիէլերի իճրա գելընճաղը իլան օլունուր։

16 մուհարրէմ 97

իւկիւտար պիտայէթ մէհքէմէի իճրա տայրէսինէն կէլէն իլան։

Թիւճճարատան Գարամանեան Սարգիս Լեֆէնտիին Յակոբ էֆէնտի պա իլամ արտճաղը օլան մէպա. լիզատն տօրայը մէտեունու մումանիէյհին իւսկիւտարտա Ա.թաթէյ ճատատէսի տիմէքլի մաարուֆ մահալատ մութէաարրրֆ օլտուղու թէրպիէն 1500 արշուն արասընդն ֆիրուխթը մուգարրէր օլմաղա, թարիխի իլանտան 15 կիւն սօնրա սէֆերին պիրինճի կիւնիւ միւզայէտէսինէ միւպաշէրէթ օլունաճաղընտան, թարիպ օլանլարդն իւսկիւտար պիտայէթ մահքէմէսի իճրա տայրէսինէ միւրաճաաթ իլլէմէլերի իլան օլունուր։

15 մուհարէմ 97 15—1

Իզզէթլու Ահմէտ Զայիպ էֆէնտիարաֆընան չէհրը հալը բուսինին 21 ինճի կիւնինէ միւսաալքի ճումաա կիւնէն իթթիպարէն մարթ զայէսինէ գատար պէհէր ճումա վէ բազար կիւնլերի պէհէր գըյէսի 10 բարատան վէ պէհէր տաէմէ պէշ գըյէսէն եիրմի գըյէյէ գատար քէօմրիւ վերիլէճէյինէն, միւհթաճիրի է. հալինին Պալաթ տէրունինտէ քեային մաղազալարընա միւրաճաաթ իլլէմէլերի իլան օլունուր։

3—2

Պէյօղլունտա Ազա ճամի գարշընտա քեային դազինո, աշճըլարընն վէ սօֆրաճըլարընն էյլէնտիրիլերի պիր մահալը մախսուս օրուպ, կէրէք այաֆրանկա վէ կէրէք ատաթուրգա աշճը վէ եա սօֆրաճըյա լիւզումու օլան զէվմանդն մէգքիւր կազինոյա միւրաճաաթ իլլէմէլերինտէ, հէր վէճհ իլէ մէմնուն օլաճագլարը իլան օլունուր։

6—2

ԶԻՄԷՆԹՕ

Պաղչէ Գաբուսունտա Համիտիէ իմարէթի իթթիսայինտէ 15 Նիւմէրօլու մաղազատա հէր նէվ ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ Զիմէնթօլարընդն իսպիսի էհվէնն ֆիեսաթլա սաթիրմագտա օլտուղու կիպի, դարֆիցա, չինկօ, չէրիկ, տէմիր քիւրէկ գուրյունն պօրու վէ եարմա տէմիրի պուլունմագտա տըր։

20—17

ՏՕԳԹՕՐ ԻՍԿԻԵԱՆ

Ամերիգատա չայանը իֆթիխաբ օլաճագ սուրէթմէ իմմիհան վիրմիշ օրան Մարայը Տօգթօր Իսկիեան էֆէնտի, չէնա մահ ագտէմ Ամերիգատան ավտէթի իլէ, կիսիպպ Ամատօլունուն պազր թարաֆի արընտա իճրայի սէլյեահաթ իմիտիքաէն սօնրա, պու կիւնլէրտէ պուրայա կէլէրէք իճրայի սանաթա գարար վերմիշ օլտուղունտան, Պէյօղլունտա Սագըզ ադաճընտա վագը 97 նումէրօլու իսանէսինտէ հէր բազար իրթէսի վէ չարշամպա կիւնէրի էյլէյէ գատար խարաթ պագաճագ օլտուղու կիպի, հէր կիւն Պէյօղլունտա ճատտէյի քէպիրտէ վագը Մ. Ծանրի էճզանանէսինտէ սաաթ 7 տէն 8 է վէ Սթամպօլտա եէնի ճամիտէ վագը Ալտահէրտեան էճզանանէսինտէ տաբիի սաաթ 10 տան 11 է գատար խաթալար գապալ իտէճէք տիր։

Տօգթօր Իսկիան էֆէնտինին, իպրազը հազագաթ վէ ինանիյէթ իլէ, քեաֆիֆի քէնտույէ միւրաճաաթ իտէնլերի մէմնուն իտէճէկի գավիէն մէմուլ օլունուր։

10—6

ԱՍԸԼ ԳԱԶԱՄԻԱ

ԵԱՆԻ

1880

ՍԷՆԷՑԻ ԻՍԱՎԻՑԷՑԷ ՄԱԽՍՈՒՍ

ՕԼԱՆ

ԻՍԹԻԽՐԱՃԱԹ

ԻԼԱՎԷ

ԳԸՍԱ Վէ ԹՕՇՇԱՑ ՇԻՔԵԱՅԷԼԷՐ

Դու Գազամիա Զագմագճրլար Եօգուշանտաքի Ֆիլմազը Գաֆֆաֆեանընն տիւքքանընտա եօգ աուբ, օնտան մատ հէր էրմէնի Ֆիլմազճի տիւքքեանլարընտա ոսթըլը։ Ֆիյ. 2 զուրուշ։

ԻՍԿԱՆԴԱՐ ՇԱՐԱԳԱԾ

ԱՌՈՒՆԴԱՅԻՆ ՏԷՊՕԶԱՐԱԿՈՒՍԱՆ

ԳԱՂԱՔԱՑԻ ԳՈՒՐՇՈՒՆ ՈՒՐ ԹԱՆ 6 Վէ 34 ՆՈՒՄԷՐՕԼՈՒ

Մ. ՖԷՐՆԱՆՏԷԶ ԿՐԱՆՈՒ

ՄԱՂԱԶԱՍԷՆՏՈՒ

Միայն վէ պէյազ ՍՈՒՖԹՐԻ ՇԱՐԱԳԸ օդ ոսար 3½ զրուշա սիմ ագչէ, վէ չիչէ իլէ ՀԻՆՈՒ ԱԼԱ. վէ սարի ֆ Էրէս, Մատէրա, Մալակա, Բրիօրամօ, Բօրթօ վէ Ավիգանիէ չարաագարը էհվէն ֆիյաթ իլէ ֆիրուխթ օլունուր։

COFFRES—FORTS

ՄԻԼՆԷՐ ԳԱՑԱԼԱՐԸ

Մէգքիւր գացալար սիւնէանընն հէր թարաֆընտա քէսպի նամ իթմիշ օլուպ, գավի վէ տայանըգլը տըրլար, վէ ամէէշտէ էանմազլար։

Խրիսըզ վէ ամէէշէ գարշը թէէմին ճիհէթիլէ, նասըլ քի Սթամպօլա, էօյլէ տէ հիչ պիր եէրտէ պու գացալարընն էմսալի եօգ տըր։

Ղէնէրալ.
ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻՑԿԻ

Զէյլ. — Միւսիւ Սիտնէյ Նօվիցկի, գացա սամիրն ալմաղտան էվվէլ մաղազալարընա կէլիպ գացասընը կէօղտէն կէչիրիպ, չէհտէթնամէսինի վէ էվրաղը սայիրէյի օգուտմաղը իչիւն էհալիյէ բէճա իտէր։

Գալաթասա Եիւքսէք Գալաբրըմտա Գէորգ պէյ խանը։

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

INSURANCE COMPANY

ՆՕՐԹ ԳՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ

Նամ Լէնդրա վէ Էդինբուրգ Եանկընը Սէկուրիթի Քամբանիասը.

Ասըլ սէրմայէ	Ինկիլիզ լիրասը	2,000,000
Էքստրէմիլ սէրմայէ	250,000	
Եանկընն չիսպէսինտէն հասըլ օլան իսթիհսաթ ագճէսի	1,082,768	1,332,768
Եանկընն չիսպէսինտէն օլան հասրլաթը սէնէվվիսի		916,646

NORTHERN ASSURANC CONPANY

ՆՕՐԹԸՐՆ

Նամ Լէնդրա Եանկընը վէ Էմբ Սէկուրիթի Քամբանիասը.

Ասըլ սէրմայէ	Ինկիլիզ լիրասը	3,000,000
Էքստրէմիլ սէրմայէ	150,000	
Եանկընն վէ էմբ չիսպէսինտէն հասըլ օլան իսթիհսաթ	2,092,000	2,242,000
Եանկընն չիսպէսինտէն իրասը սէնէվվիսի		403,000

Գալաթասա Եիւքսէք Գալաբրըմտա գէորգ պէյ խանը։

Մէգքիւր գուրմանեաբարընն աճէնթասը

ՃՕՀՆ ԲԱՌՈՒԼ

Վէ ուսմուրու մէսալիհինէ մէմուր

ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՍԱՐԲԱՖԻՃԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՓՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 31 Դեկտ.

Ինկիլ. էհանը Ինկ. Լիր.	97-[illegible]
Օսմ. էհանը աչըլը	10-
» » գաբանը	9-7/8
Իսթիգրազ 65	12-9/16
» 69	12-3/4
» 71	63-1/2
» 72	18-1/2
» 73	10-7/8
Օսմանը պանդաղը	11-
Մըսրը տուլուն. մութա հրտէ	56-1/8
» իմթիյազը	84-5/8
Բուսիա իսթիգրազը	86-1/4
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	-

Փարիզ, 31 Դեկտ.

Ֆրանս. էսն. 3 % Ֆր.	83-85
» » 5 գրօնուզ	115-20
Օսմ. էհանը աչըլը	10-05
» » գաբանը	9-87½
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	63-
» 69	63-
» 73	53-
Մըսրը ֆոնտ. մութա հրտէ	278-75
Գրէսի Լիոնէ	878-75
Օսմանը պանդաղը	528-75
Բուսիի չըմէնտրֆէրի	34-25
Իթալիա էհանը	81-65
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-23

Վիէննա, 31 Դեկտ.

Աֆիօ Ֆիորին	-
Բուսիի չըմէնտրֆէրի	16-

ԳԱԼԱԹԱ ՓՕՐՍԱՍԸ

Էսն. ուսմ. սիւն ագչ. գաբ.	10 30
Գու սապահ աչըլը	00-
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 % Ֆ.	60-
» 65 » 6 % Ֆ.	60-
» 69 (Բինար) 6	60-
» 72 (Գոն տու Թրէզօր)	17-75
» 73 6 % Ֆ.	50 50
Բուսիի չըմէնտրֆէր 3	34-
Ագճէ Ֆայիզի ½	9-
Ըրբոր	Ղբշ 00-
Հավալէսիզ	» 12-20

ՊԱՆԳԱ ԱԳՈՒՕՆԼԱՐԸ

Գրէսի ժէնէրալ	3-35
Մատամպլ պանդաղը	6- 5
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4- 8
Թրամվա	3-85

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՏԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշան	Ղշ. Փր
Գէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	106-34
Մէթալիք »	119-
Գէշլիք »	119-
Գագըր »	405-
Գայմէ »	900-
Ինկիլիզ լիրասը	110-
Ֆրանսըզ ալթունու	87-18
Փոլ	9-18
Գրիմից ալթունու	51-20
Գարպոն գայմէսի	8-75